

Aktualitu napsal
Rostislav Firla str. 2

Hrůzná vzpomínka paní
Edity Grosmanové str. 5

První byl prezidentem TGM
v knize J. Tichého str. 6

Miroslav Sígl o pluku
Slezském str. 7

Stanislava Zázvorkovou str. 10

APRIL 29, 2012

No 8 (2793)

Volume 63 • \$2.00

Published every other Thursday
26 issues in 24 mailings a year
ISSN 08329-2668

NOVÝ DOMOV

THE NEW HOMELAND

Pravda vítězí!

ROZŠÍŘENÉ VYDÁNÍ

CANADA'S CZECH AND SLOVAK BIWEEKLY PUBLISHED BY MASARYK MEMORIAL INSTITUTE INC., SINCE 1950 www.masaryktown.ca

ZBYTEČNOST

Komentář Lubomíra Stejskala pro ND

V úterý 20. března 2012 jsme byli svědky dalšího z rady pokusu o opoziční ČSSD vyslovit nedůvěru pravicové vládě Petra Nečase. Pokus opět neúspěšného.

Plán sociální demokracie přitom nebyl, formálně vzato, špatně

vymyslen (pouze špatně spočítáno). Kdyby se kabinet podařilo svrhnut, mělo vedení strany připravené další dějství. Letos v říjnu se budou tak jako tak konat volby. Regionální a do třetiny Senátu. Ve stejném termínu by se tak mohlo hlasovat o novém rozložení sil v dolní komoře českého parlamentu. A protože sociální demokraté jsou v poslední době v průzkumech stranických preferencí „první na páse“, logicky spoléhají na to, že by volby vyhráli a otočili politické kormidlo výrazně doleva.

Nejnovější report demografické agentury STEM říká, že ČSSD by obsadila ve Sněmovně 88 křesel a komunisté třicet sedm. Pro pravici by byly 75 mandáty v poměru 50 (ODS) k 25 (TOP 09). To je ovšem holub na střeše. Vrabec v hrsti, tedy současné rozložení sil v dolní komoře, vypadá docela jinak. A to v předečer prvního jarního dne také slo.

ČSSD má jistě svaté právo vy-

volat hlasování o nedůvěře vládě, kdy ji napadne. Má ale také svatu povinnost: umět počítat. Nejde jen o to, že koalice, která je nyní u moci, jakkoli nesourodá a trpí bezpočtem disharmonických tónů při interpretaci vladní reformní opery, má pohodlnou nadpoloviční většinu (114 křesel ze dvou set). Pokud vedení ČSSD spoléhalo na to, že její návrh podporí nejméně čítelná, nesourodá a nejvíce problémová koaliční strana Věci veřejné (toho času 21 zákonodárců), pak se zmýlila.

Jakkoli mají Věci veřejné (jejichž předseda poslanecké frakce Vít Bárta celí soudnímu stíhání v komplikované kauze údajných úplatků, které měl poskytnout dvěma bývalým vysokým představitelům strany, aby si zajistil jejich lojalitu – i to je jeden z obrazů současné české demokracie) na radu jednotlivosti v probíhající ekonomické reformě kritický pohled, do protivládního spiknutí by se nechaly vládat pouze v případě, že by celé její

vedení trpělo sebevražedními sklonky. Myšleno politicky: straně klesla preferenční na žalostně 2,1%. Což znamená, že nebudeme-li svědky zázračné revitalizace, ve vrcholné politice Věci veřejné po této sezoně skončí. Pokud se nestane nic neočekávaného, pak tato vláda dokončí svůj čtyřletý mandát. Chtí po Věcech veřejných, aby shodily kabinet s vyhlídkou, že se nejen do něj, ale ani do parlamentu po předčasných volbách nevrátí, by byl čirý nerozum. Přesně tak se zachovala sociální demokracie: pokus o svržení vlády absolvovala přesto, že spolu s komunisty disponuje jednoasmesáti a se všeimi reálně myslitelnými přeběhlíky 85 hlasů.

Vic jich sociální demokraté nezehnali. Vláda tak hladce test důvěry ustála: díky 113 hlasům koaličních polanců. Opozice si se svými 85 hlasy udělala z ostudy kabát. Byla to holá zbytečnost a předem k neúspěchu od souzené politické gesto, které svědčí o tom, jak dalece jsou někteří zástupci lidu odtrženi od reality. Jedno pozitivum ale přece jenom celé to divadlo přineslo. Ukázalo voličům, jak hodnotný politický úsudek ma nynější vedení ČSSD.

Na co si hraje Holešovská výzva?

Pro ND Rostislav Firla

K našemu 31. výročí příletu ažití v Sudbury, Ontario, jsem uspokojeně napsal: 'Opustili jsme zemi, kde se furt manifestovalo, a usadili jsme se v On-

tariu, kde jsme za 30 let nemifestovali ani jednou.' Případá mi totiž hodnocení rodné a druhé domoviny docela významné.

Právě teď, v půli března, mě osprchovaly emaily od kamarádů z Ostravy o demonstracích na podporu Holešovské výzvy, a s gusem jsem shlédl i video. Pravda, nikdo z mých informátorů, kteří milují šířit alarmistické zprávy z Česka, ani slovem neposoudil obsah Holešovské výzvy, upečené z rozumu komunistických pochrbků kolem Petra Žítka, který se nazývá ekonomem, banuje starých komunistických časů a pocituje potřebu návratu do komunistického nebečka jako své osobní poselství.

> 6

Foto iDnes.cz

Marta Herman se představila v Nocturnech

Foto Lado Soudek

Marta Herman v našich Nocturnech

V neděli 25. března se obecenstvo na jednom z dalších koncertů *Nocturnen ve městě* setkalo v hale kostela sv. Václava v Torontu s velice nadějnou mladou kanadskou zpěvačkou Martou Herman. Hned při prvních tónech bylo zjevné, že kritiky, které provázejí její umělecké kroky, si se skutečnosti nezadaly. Zpěvačka zpívá nadherným plným hlasem sametového zabavení, což na scéně podtrhuje její dynamika provedení a šarm, tak oceňoval kanadský operní časopis umění nedávno absolventky University of Toronto Opera School. Její jméno je již dnes ověnčeno mnoha oceněními jak na operní scéně, tak i z vystoupení současné kanadské skladatelské garnitury. K nedávným uměleckým zájtkům se rádi ji ztvárněná jedna z hlavních rolí v tragické opeře o národní hrdině *The Legend of Laura Secord*, s níž se představila na torontském festivalu Luminato, sledující neuvěřitelné hudební zpracování. Setkáme se s ní také v centru současné hudební tvorby The music Gallery, účastní se recitálů věhlasných sboru, jakým je kupř. The Orpheus choir of Toronto a ➤ 9

Valná hromada MMI

**V NEDĚLI 29. DUBNA VE 14.00 h.
VE SPOLEČENSKÉ MÍSTNOSTI**

Program: výroční zpráva hospodaření, hodnocení činnosti ústavu a volba členů do ředitelské rady. I vy se můžete podílet na přípravě dalšího roku aktivity ústavu, staňte se jeho členy - vyplňte přihlášku a s ročním členským příspěvkem \$20 odevzdějte do úřadovny MMI. Rádi Vás a Vaši rodinu v našem kolektivu uvítáme. (Znalost českého jazyka není podmínkou. Očekáváme vás ve 13.30 h. při registraci, Masarykovy domy 3. patro.)

Info a přihláška: 416.439.4354

email: office@masaryktown.ca

450 Scarborough Golf Club Rd., Toronto

KE DNI

Dnes se koukneme do toho kousku oplocené zahrádky, který nosíme v srdci pod pojmem rodná vlast; ta prožívá upravdě chvilky bouřlivé. Konečně, když ne. A prožívala je i tehdy, když se zdálo, že hladina loužičky je v poklidu. Ale pod ní to vždycky vrélo. Osazenstvo nebylo a není totíž spokojeno, tradičně - a mělo by být? Deníky mnohým opakovaným jevům už ani pozornost něvěnují. Jako recidiva se jim jeví nanovo levíčky svolaná schůze, aby se na ní sjednotili ve vyjádření nedůvěry vládě. Pravda, schůzka přišla až po té, co se v polovině března na rozeběhla po celé té zahrádce vlna bouří, které žádaly odstoupení vlády Petra Nečase a revidování názoru na minimální zvyšování důchodů, event. jejich úplné zmrazení na nejméně tři roky, zdražování potravin, otopení i vody... prostě skandál jeden za druhým, až se lid český naštval a ve větších městech vyrazil do ulic. Nepokoje mají vyústit v protestní stávku... jenže si stejně levíčci nepomohou, protože k výššímu počtu hlasů by nepřišli, jak napovídá statistické sčítání.

K celkovému pohledu na situaci nepřispívá ani tzv. vajíčková aféra. Zcela nevnímě začala nařízením EU, že od letošního roku musejí mít nosnice lepší rozměr na bydlení, z 550 se musí zvýšit na 750 cm² plochy na jednu uživatelku.

V Agropodniku v Ratiškovicích na Hodonínsku s výměnou kotců začali již před čtyřmi lety, stálo je to zatím 70 mil. Kč, nicméně, pokles smůšky byl přeče jenom na trhu poznat, protože polští sousedé se navíc nesnažili vůbec, což je stálo zastavení odběru a návratení skořápkového produktu. A tak české hospodářky stály před hrozobou koupit vejce za sedm a více Kč za kus doma anebo vycestovat za ním k nejbližším německým sousedům, kde jich deset poridí za 1.19 euro (tj. 29.75 Kč). A i tam si ale vyvěsili plakátky s prodejem omezeného množství. Před velikonočními doma řeší neřešitelně - oneč 44 mil. vajec (výkon na jednu nosnici činí 383 kusů ročně) pro národ není dost. Jedni to řeší tak, že se prostě obejdou, jiní se omezí - na vesnických prodají domácí zlaté vajíčko za tři koruny, anebo se nabízí ještě jedna možnost - zbaň balkóny paneláků květin a prádla a nasadit tam české červenky nebo kropenky - domácí vajíčka jsou ta nejlepší.

A jen tak mě napadá, že ta "komise EU" udělala už několikrát takových "zásadních" rozhodnutí - nejkríklavější bylo to s těmi úspornými žárovkami, biopalivy či cukrem. Jedno stíhá druhé, ale tě páši malé zahrádce moc ku prospěchu nejsou, jak je evidentně... nu což, všude je něco, přejme si krásně dny v plném jarním rozpuku, sluníčku máme všichni jako soli zapoříbí, pohodu všem

Věra Kohoutová

SPOLEČENSKÝ KALENDÁŘ

TORONTO

NE 22.4. v 15.00 – pořádá Torontské slovenské divadlo další část seriálu Portréty slovenských osobností v zahraničí. Hostem bude známá osobnost ze světa tvůrčí televizních, filmových, divadelních aj. produkcí jak v Kanadě, tak i ve Spojených státech - ing. arch. Valerián Stražovec. Tento filmový architekt byl mj. také zakladatelem Slovenské televize a později Scenografického institutu při CBC. Představení se koná v Papermill Theatre na 67 Pottery Rd., Toronto. Všichni jste srdečně zváni. (viz plakát na této str.)

Ne 29.4. ve 14.00 – Valná hromada Masarykova ústavu, zájemci o členství v MMI, žádejte více info: 416.439 4354 (přihláška k mání na str. 15)

ÚT 5.6. od 20.30 – pořádá George Grosman Quartet hudební večer s vynikajícím jazzovým kytaristou Larrym Coryellem, Hush's Room, 2261 Dundas St. W. (at Roncesvalles Av.), vstupné \$40, u dveří \$42.50 (incl. HST). Více na <http://hughsroom.com/2012/01/larry-coryell-3>. Rezervace a info: 416.531 6604

SO 23.6. - pořádá Masarykův ústav tradiční Český a slovenský den, který začíná ekumenickou bohoslužbou pod širým nebem (pokud bude vyhovující počasí, jinak v budově). Udělejte si čas i se svými rodinami a přáteli zavítajte na Masaryktown. Hudba, dobré jídlo, zábava, tanec. Chcete mít svůj prezentacní či prodejní stánek? - volejte panu Ivu 416.439 4354.

PA 6.7. - Sokolský slet v Praze, podrobnosti o organizaci a aktivitě v Praze Hana Jurásek 905.838 5269

SO 11.8. - Sokol Kanada pořádá Letní sokolské hry na Masaryktownu. Přijďte se svými přáteli a jejich dětmi, můžete všichni soutěžit pro dobrou fyzickou kondici i pro radost. Věk nerohoduje, všichni se mohou zúčastnit, jsou zařazeny i plavecké závody všech věkových kategorií v nekrytém bazénu. 450 Scarborough Golf Club Rd., Toronto. Info: Hana Jurásek 905.838 5269

SOKOL Toronto - SO - pravidelné cvičení dětí a mládeže FOR LIFE GYM v Sokole, 601 Magnetic Dr., Unit 21, North York, přihlášky a info: Hana Jurásek 905.838 5269
SOKOL Toronto dospělí - ST - pravidelné cvičení - na G. Harvey C.I., 1700 Keele St., Toronto. Přihlášky a info: Hana Jurásek 905.838 5269

Česká škola - SO - pravidelné vyučování českého jazyka České dolynovací školy Masarykova ústavu, 918 Bathurst St., Toronto. Pro děti 5 - 12 let, info: 416.439 4354

ČESKÁ TV - SO v 10.00-10.30 a ÚT v 7.30 opakování - vysílá Nová vize v dosahu Ontario na stanici OMNI.1 (v Torontu kanál 47/kabel 4 a 169), producentka Markéta Rešovská, tel: 647.892 6912, 77 Quebec Av., M6P 2T3, ON, novyzaber@yahoo.com, na www.novavize.com naleznete některé TV programy. SLOVENSKÁ TV - SO v 10.30-11.00 a ÚT v 8.00 opakování - každý týden vysílá slovenská TV Slovenský svet. Producentka Katarína Homolová. Tel: 647.233 3105, email: slovenskysvet@gmail.com, www.tvsedna.com.

CALGARY

NE 1.7. od 13.00 (do 16.00) - upřímně zveme všechny členy našeho spolku a předplatitele Calgarských listů k posezení a popovidání si v rodinném jazyce na nás tradiční piknik. Koná se v zahradních prostorách Royal Canadian Legion, Forest Lawn 755-40 St SE. Za asistence Pavla Hebelky a členů výboru ČSSK se všichni můžeme zakousnout do šťavnaté grilované klobásy, kterou zapojeme českým chmelovým mokem. Aby Pavel věděl, kolik buřtu zakoupit, je nutná registrace účasti do středy 27. června na tel. P. Hebelky 403-272-5585, Drahý Neveselé 278-6201 a Boženy Kellnerové 295-8438. Ve vaší společnosti nám všem bude veselejší.

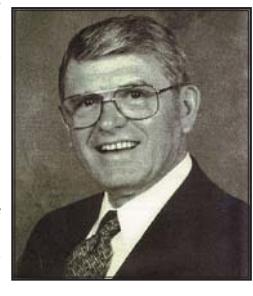
Calgaryská pobočka pomáhá

těm, kteří z České republiky přicházejí v rámci jednoročního programu kanadské vlády Working Holidays, umožňující mladým lidem poznat život v cizí zemi, pracovat tu a cestovat. Pomoc se zaměřuje hlavně na vyhledávání prvního ubytování, pronájmu, ➤

We acknowledge the financial support of the Government of Canada through the Canada Periodical Fund (CPF) of the Department of the Canadian Heritage.

JERRY PETER SKALA

Surrounded by family, Jerry went to be with his Lord on Tuesday, January 24, 2012 at the age 87. Beloved husband of Rose 57 years and loving and caring father to Peter (Linda), Susan (Marvin), and Sharon (Jim) and proud grandfather of David, Philip, Matthew and Emily.

Jerry was born in Novy Etynk – Nová Včelnice, Czechoslovakia. After finishing his schooling he apprenticed as a watchmaker/jeweler. He worked in his uncle's jewellery store before going to Prague from where he started to plan his escape from Czechoslovakia due to the political situation. After considerable planning he took the train to the border town of Cheb where he crossed the border escaping into Germany. Many months later, he crossed the Atlantic to arrive at Pier 21 in Halifax and from there to Toronto.

He worked for many years as a watch maker before joining the Meteorological Branch of the Ministry of the Environment where he calibrated many weather instruments that were sent to station all over Canada.

Jerry was an interesting and interested man, a humble Christian example, loving husband, father and grandfather, a blend of scientific precision, historical fact, appreciation of classical music and works of art, a linguist, unafeared to show emotion, and strong enough to know what he wanted.

He will always be lovingly remembered by his family and friends.

poskytnutí rady, kde sehnat zaměstnání. Výbor pobočky se obrací na krajany se žádostí o pomoc při sehnání některých potřeb pro vaření a nejneutnější. Dejte nám vědět, jakmile budeme potřebovat, tak se na vás obrátíme. Koordinátorem této výpomoci je Vladimír Mašata: tel. 403.289 7244 nebo email vlamasata@gmail.com.

V Calgary máme další etnické Deli

a druhé pekařství, vlastní je Ján a Jana Lončíkovi. Sídli na North West pod názvem Malicher, 1411 – Kensington Roud na severní straně ulice. Sortiment je velmi bohatý a i zajímavý, zejména nabídka chlebů a pečiva z organické mouky bez konzervantů a umělých přísad. V nabídce je i spousta sladkých a dortů, obložených mís, chlebíčků, langoše, různé pizzy a majonézové saláty, také nezbytné předvařené knedlíky v roličkách, a do budoucnosti bude sortiment dobrých domácích polévek či gulášů a posetění u malých stolů, info 403.270 3948, vice na www.malicher.com

A když už jsme u pekařství, pak vězte, že Watermill Bakery, které se prezentuje jako tradiční evropská pekárna, byla prvním obchodem, v němž si můžeme koupit tradiční výrážkový nebo bramborový chléb, pečivo včetně slaných rohlíků a velký výběr koláčů a zákusků. Ján a Sylvia Petrásčkovi všechny výrobky pečou na místě, takže čerstvější produkty sotva někde jinde najdete. A mají velký výběr evropských deli produktů včetně minerálních vod, ale ne ze Slovenska, jak uvádí web kandaskyslovak.ca. Adresa: 114 - 5403 Crowchild Trail NW, tel: 403.450 4995.

Calgaryské listy

vycházejí čtyřfiktář do roka, vydává je místní pobočka ČSSK v Kanadě, předplatné činí \$10. Šek (s jakoukoliv částkou - předem děkujeme) laskavě zašlete na: Czech and Slovak Ass. Of Calgary PO. BOX 355, Calgary, T2P 2H9.

EDMONTON

Pobočka ČSSK a SVU v Edmontonu připravila pro zájemce o fotografií soutěž věnovanou k 90. výročí navázání diplomatických styků mezi Československem a Kanadou s názvem Kanada objektivem krajanů. Tři soutěžní snímky vyberte na <http://cssk.ca/fotosoutez/images>, soutěžní podmínky na www.cssk.ca/fotosoutez.

Číslo 8 výšlo 19. dubna,
č. 9 výdej 3. května, uzávěrka je 27. dubna 2012.
Noviny vycházejí čtrnáctidenně. Pište, volejte.
REDAKCE: 416 439 9557 vera.toronto@gmail.com

SPOLEČENSKÝ KALENDÁŘ

KITCHENER-WATERLOO-GUELPH

Filmové pondělky jsou jednou v měsíci v 19.00 v Highfield Pl. Retirement Residence, 20 Fieldgate St., Kitchener:

7.5. - Bratři Karamazovi (zfilmovaný Dostojevského román netradičním způsobem zinscenovaný, drama o lásce, nenávisti, cti a vztazích v rodině)
4.6. - Kdopak by se vlka bál (průběh krize v manželství podaný očima malého děvčátko)

Česká škola Kitchener

je v provozu, vedou ji Mirka Pirová a Barbora Horová. Zájemci i ze spádových oblastí, máte-li zájem své dítě do školy umístit, je to možné i v průběhu školního roku. Informace získáte na: www.kwcczechandslovaks.com. Pokud se budete chtít podílet na nákladech za učebnice a pomůcky pro děti, prosíme, zašlete šeky: CA-C-czech School, 550 King St. N., P.O.B. 42053 , Waterloo, ON, N2L 6K5, každá pomoc je vitána. **ÚT v 19.00 (do 20.00)** - každě - cvičí sokolská pobočka KWG v Elizabeth Ziegler School. Info Jana Otrubová 519.884 9185. Uvítáme každého zájemce.

Zpravodaj Dobrý den

vydává ČSSK odbočky K-W-G, jehož redakční rada velmi oceňuje každý finanční příspěvek k pokrytí režijních nákladů. Prosíme, zašlete na Czech and Slovak Association of Canada, K-W-G branch, 550 King St. N. PO 42053, Waterloo, ON, N2L 6K5. Pokud nemáte zájem tiskovinu dostávat, napište na obálku „Back to sender“ a vhodte do schránky, nebo odhláste zasilání telefonicky či emailem. Ušetříte vydavateli režijní náklady, dejte vědět na: ekrtochvil@sympatico.ca, tel. 519.821 3321

MONTREAL

ST (každou) od 20.00 - pořádá Sokol Montreal pravidelné sokolské cvičení, Coronation Elementary School, 4810 Van Horne, info: manželé Hřibovi 514.683 2092

ČT (každý) od 20.00 - pořádá Sokol Montreal pravidelný sokolský volejbal – Coronation Elementary School, 4810 Van Horne, info: manželé Hřibovi 514.683 2092

Taneční skupina ŠÍRAVA

hledá nové mladé zájemce. Zavolejte panu Vargovi 154.968 4928 nebo paní Juli 514.384 0209. (AM)

Svoji finanční podporu Věstníku

odešlete laskavě na adresu 5080 Glencairn Ave, Montreal, QC H3W 2B4. Šek vystavte na "Czech and Slovak Vestnik", každá částka je vitána. Dotazy a informace na: montrealvestnik@gmail.com. Děkujeme. Čtěte kdykoliv na: www.montrealvestnik.com

Doručování květin v Brně i po celé České republice zajistí V&S Květiny, www.flower.cz. Široká nabídka překrásných květinových vazeb, rychlé vyřízení do 6 hodin od objednání, rozvoz květin již 20 let, záruka spokojenosti, platba kreditními kartami. Kniha povídka J. Maxanta

V těchto dnech vyšla v Praze knížka Josefa Maxanta nazvaná "Povídky z Kanady a Čech". Celkově se jedná o lehké, zábavné čtení, bez velkého filozofování, s humorným podbarvením. Některé povídky jsou přepracované příspěvky otisknuté již dříve v torontském Novém domově. Kniha obsahuje 70 obrázků, z toho 19 barevných, převážně fotografie autora. Autogramiáda se konala 30. března v obchodě na Revoluční třídě v Praze. Blahopřejeme. (AM)

Přenechám zásilkový obchod csKniha, asi 1000 knih na skladě, pomocu v začátcích. Zájemci ozvěte se na tel. 514.824 0742 nebo email jiriv@sympatico.ca.

Přijmeme zručné svářeče a montéry do výroby aluminiových cisteren na přepravu v Montrealu. Zájemci, volejte Boba na 514.567 4301.

Nabízíme české gramo desky 33 rpm zdarma. Různé nahrávky, v dobré kondici. Volejte 514.484 8390.

Výkup zlatých předmětů, minci, diamantů i rozbitých či poškozených šperků. Vykupují také registrované i neregistrované střelné zbraně, lovecké a bojové nože – potřebná povolení mám, převod zařízení. Diskrétní jednání zaručeno. Volejte Jiřího na 514.824 0742.

Nejdřívní odpolední čaj

s Tondou Pončíkem se konal v neděli 1. dubna 2 v sále Kanadské legie v Lachine, 3015 rue Henry Dunnant. Přítomní ocenili velký parking a pekný parket na tancování. Hrály se valčíky, polky a jiné tance, tanecní skladby na přání, proběhla výuka line-dancing, aby si všichni tančili. Informace o dalším odpoledni Tonda Pončík, tel. 514.696 4009, email tancuj.tancuj@gmail.com. Nenechte si další tančování ujít.

VANCOUVER

SO 26.5. - Eurofest 2012 v Burnaby

NE 3.6. - Den dětí na Locarno Beach ve Vancouveru, sportovní disciplíny, hry, soutěže pro děti. Pro více info o aktivitych se obraťte na předsedkyni ČSSK Zdenku Beranovou emailem czechrose@hotmail.com, tel. 604.307 0878.

Zpravodaj vydává vancouververská pobočka Českého a slovenského sdružení v Kanadě, vychází 6krát ročně, chceť-li jej odebírat, kontaktujte se s CZECH AND SLOVAK ASSOCIATION, 797 – 916 West Broadway, Vancouver, B.C., V5Z 1K7.

WINNIPEG

SO 12.5. v 15.00 - květnový piknik v budově a na dvoře Jednoty na 154 McKenzie St., vstup volný. Zabijačkové hody připravuje šéfkuchař Frank Ryšavý – všechnu větrem ovarového kolena, domácího chleba, jítrnicového a jelitkového prejtu, domácího pečiva, zákusků a atp.

Přijďte si posedět s krajany a přáteli, poslechnout si pěknou muziku a strávit přijemné odpoledne s celou rodinou. Info: 204.589 7483 nebo Gizke 204.957 7515 anebo emailem majersky@shaw.ca.

ČT v 19.30 (pokaždé) - hodiny českého jazyka se konají pravidelně, info Helena Stelšovský, tel: 772 7209 nebo email: helstel@shaw.ca

Časopis Říčka vydává Kanadská

Česko-slovenská podporná jednota ve Winnipegu pro krajany českého a slovenského původu. Děkujeme předem za jakoukoliv finanční podporu - Czechoslovak Benevolent Association, 154 McKenzie St., Winnipeg, Manitoba, R2W 5A2, vice na www.czechoslovakbenevolentassoc.ca, tel. 204.5897483. Dopisovatelé mohou své příspěvky posílat na ricka.publishing@gmail.com. Stejně tak i svoji inzeraci, pro niž se v souvislosti se změnou formátu tvoří nové ceny. Uzávěrka dalšího čísla je 15. května.

Novou editorkou časopisu se stala Lucka Eliášová, nové kolegyně přejeme z redakce ND hodně úspěchu. Těšíme se na spolupráci.

ČESKÁ KNIHOVNA MASARYKOVA ÚSTAVU

Knížky různého žánru, filmy, DVD, dětská literatura, české časopisy

ST 16.00 - 21.00
Info 416.439 0792

450 Scarborough Golf Club Rd. Toronto

Naše debata v klubu Cicero na téma o přímé a nepřímé volbě prezidenta se ubírala neblahým směrem a kulhavým tempem; příklady znásilněního veřejného mínění v Rusku přes primárky v republikánské straně a nakonec předvolební cirkus v Česku vyvrcholily větou od Jima Geese „Demokracie je v krizi!“

Tato věta, mnohem vyslovena v médiích, mi připomněla slavnou scénu, kde babička na Starém Bělidle sáhla do kapsáče, vytáhla granát, odjistila a hodila ho na dvorek:

„Do vrábců jako kdýž střeli“, napsal Jan Beneš a nazval tak svou knížku. Moji přátele a členové klubu - obhajující přímé volby - i odpůrci začali štěbetat zvýšeným hlasem jeden přes druhého a do toho hluku zakřičel Mervyn: „PRSA JSOU V KRIZI!“ - a všichni zmlkli a ve tvářích měli otazníky jako že co to znamená.

Mervyn hlasem klidným a důrazným zopakoval: „Prsa jsou v krizi, protože desetičísicí žen si nechávají chirurgický vzhled a tvář svého poprsí předělat na poprsí hezí.“

Bylo ticho a Mervyn pokračoval: „Jak žena pozná, že její poprsí není adekvátní ideální představě o poprsí, a jak se rozhodne utratit tisice na zlepšení poprsí? Ticho bylo hrobové, když se Mervyn obrátil na paní Firlovou, jedinou ženskou v klubu, a optal se, zdali je spokojena se svým poprsím? Přimočarost této útočné a delikátní otázky v houf mužských mne pozvedla k pohnutce, mám-li zasáhnout, ale Eva, na-

Aktualitu ND píše Rošťa Firla

HLEDALI JSME ROZŘEŠENÍ, CO JE V KRIZI A CO NENÍ

broušená mnoha debatami, mne umlčela pohledem a řekla: „Odkojila jsem dva syny, kteří dnes mají vlastní ženy a krásné děti, a nevidím v poprsí důležitější funkci, než nakrmit mateřským mlékem kojence.“

„Báječná odpověď“, vykřikl Mervyn, že dostal, co chtěl, a dodal, že přes glorifikaci vzhledu poprsí a rozměry dekoltu je podstatná ta mlékkotvorná funkce prsou. A ještě dodal, že dokud žena není matka, pendrek ví, jaká má prsa. Znova se optal Evy: „A co tvé snacky?“, Eva neřekla, že snacky mají nádherné poprsí, ale vysvětlila, že snacha Helga kojila Gracií skoro rok a teď že čeká druhé dítko, a Amna kojí Milánka právě teď a má mlíka plno...“

„Výborně“, řekl rozvážně Mervyn, „takže přes tisíce kosmetických operací poprsí žen jsme si ujasnili, že poprsí není v krizi, protože splňuje svou funkci.“

Zdeněk se ke mně naklonil a zašeptal, jakou šáradu to Mervyn s Evou dělají?

„Myslím“, zašeptal jsem Zdeňkovi, „myslím, že Mervyn obhajuje zdraví demokracie přes zdravé poprsí“, a uchechtli jsme se oba. Mervyn pokračoval své sólo a zjevně se bavil: „Demokracie, tak jako poprsí, má svoji vzhledovou stránku a funkční podstatu; poprsí zabezpečuje výživu kojenců a demokracie zabezpečuje hlas celého národa v ustanovení vlády a tím krmí sebevědomí každého voliče, že se podílel na ustanovení vlády.“

Petr Bernier vsunul do monologu svůj případ: „... a tím vzniká sebevědomí národa, že máme vládu, jakou jsme si zvolili a chtěli...“

„Správně“, řekl Mervyn a usmíval se samolibě, jak se mu ta paralela mezi poprsím a demokracií zdařila - že vzhled je jedna věc a funkce je to podstatné, a pokračoval:

„Půvab demokracie spočívá v tom, že víme, kdy zvolenec bude odvolán, anebo znova zvolen v určeném volebním termínu; a neprichází v úvahu, aby zvolenec, zakoušený do mocenské pozice, svou moc prodloužil bez nových voleb.“

Kdosi začal vzpomínat diktátory na věčné časy, jako Fidel Castro, anebo dynastie po krvi v severní Koreji, či autokraty na Předním Východě, ale Mervyn chtěl říct ještě cosi:

„Na počátku 20. století bylo na světě 14 demokracií a na konci 80. Není to důkaz atraktivnosti demokracie, pánoné?“

Eva, aby jediná žena v klubu, řekla: „Demokracie je zatím nejlepší, co k řízení národa máme, tak jako to mateřské mléko se dá těžko nahradit něčím novým a lepším.“

A tím jsme debatu o krizi demokracie ukončili a osobně si myslím, že Češi si zvolí za prezidenta toho, koho považují za nejlepšího člověka v zemi české. Anebo nezvolí nejlepšího, ale v tom případě žádná kosmetická operace nepomůže.

Dnes začneme netradičně textem písničky Basama s fixama:
Díky fixu v Olomouci / Začali se rojit brouci / Vylézají z plakátů / A že prý národ plaká tu / A že v jeho úmoru / Je mu třeba humoru / Tak začali se rojit brouci / Díky fixu v Olomouci

Ref: Republiky dojení / Způsobilo rojení / A kam ty prachy mizí / Ví jen kluci hmyzí / Autobusák možná vandal / Každopádně jim to nandal / Ptá se celé vězení /

volbami v roce 2010 pronajaly různé politické strany. Připisoval na ně slogan, v nichž politiky označoval za lháře, zloděje, korupčníky a prostitutky. Nejvíce potreslých plakátů patřilo ODS, která se rovněž jako jediná u soudu domáhala, aby jí řidič zaplatil škodu 15 tisíc korun. Smetanu, jehož udal kolega (jak smutně přiznácně), potrestala soudkyne Markéta Langerová, manželka tehdejšího volebního

ZA TYKADLA DO VĚZENÍ, NĚCO TAKOVÉHO UŽ TU BYLO !

Za co je tvé sezení? / Šlichtu dneska v lochu jím / Že zhanobil jsem plochu jím / Autobusák nebo vandal / Každopádně s jím to nandal /

Ref: Republiky dojení...

Aspoň sranda zbyla lidu / Ta nechá brouky v klidu / Policejní sil hordy / Musí střežit bílbordy / Jinak každá velká tlama / Skončí s tykadllama / Nenecháme brouky v klidu / Ještě sranda zbyla lidu.

Ref: Republiky dojení...

(Autor textu i hudby: Jan Žambroch, Vsetín, březen 2012)

V době, kdy toto zastavení nad děním v české zemi čte, je zřejmě spořádaný třicetiletý Roman Smetana, řidič Dopravních podniků Olomouc, ve vězení. Měl tam nastoupit v pondělí 26. 3. ve 14.00 za neuskutečněně stohodinové obecně prospěšné práce jako trest. Práce nevykonal, trest nenastoupil, jak konečně hned po rozsudku, vyneseném Okresním soudem Olomouc, prohlašoval. "Nejsme zločinec, z principu odmítám, abych byl vězněn a napravován. Věznice jsou přece pro dva účely - izolovat společensky nebezpečného člověka od společnosti a napravit ho. Já ale nejsem společností nijak nebezpečný a napravovat nepotřebuji."

A za co? Za tykadla přece! Ta a jiné symboly podle svých slov namaloval na protest proti politickým elitám na nejméně 30 reklam na autobusech, které si před

lidra ODS Ivana Langeru (že prý ale podpjatá nebyla).

Za poškozené billboardy zaplatil jenom proto, že nechtěl rodiče přivést do nepříjemné situace, že by jim všechno exekutoři vybavovali domácnost. Za nenastoupení trestu do vězení může také

schytat trest až tříletý za přečin maření výkunu úředního rozhodnutí. O motivaci svého činu Roman říká, že "...potřeba vyjádřit se ve mně zrála delší dobu a ve chvíli, kdy mně a kolegum polepili autobusy, se zrodil nápad, že koupím fixy a doplňím to, co tam chybí... Odsuzování někoho za vyjádření se proti politickým elitám v době, kdy je zjevné, že tyto elity rozkrádají státní, tedy společný majetek ve velkém, je samo o sobě přinejmenším zarážející. Osoba paní Langerové tomu pak dodává ten krásně absurdní, fraškodní nádech." Na otázku Co říká na zájem a mnohdy i opravdu velkou podporu, kterou případ vyvolal, odpověděl, že "je milá,

ale na druhou stranu jsem si vědom, že tohle mé lpění na principech nakonec ničemu nepomůže. Nevidím možnost, že můj případ s čímkoliv pohnul, že by se situace v této zemi nějak změnila k lepšímu. Možná kdyby lidé podobně reagovali plošně, ale spíš cítím, že současný systém je tady

už příliš zabetonovaný. Reakcí myslím například ve volbách? - zněl další dotaz v rozhovoru na iDnes.cz.

"Ano, například. Bylo by to fajn, ale žádné zázraky nečekám. Mimo jiné proto, že podle mě tam není nikdo, komu by se dalo věřit. Pravda i lež se v současném systému staly vzájemně zaměnitelnými, pod vody a korupce se staly přijatelnou životní strategií. Minule hodně lidí uvěřilo Věcem veřejným, dokonce za ně agitovali. A dnes cítí, že jsou za blbce." Snad by jej mohla před vězením zachránit prezidentská milost: "tuto možnost někde někdo zmínil. Ovšem k tomu asi nedojde. Zapředevším je Václav by se k tomu neodhodlal, a zadruhé je myslím jasné, že od zloděje bych milost nepřijal. A to můžete klidně napsat..."

Jenže z pohledu zákona je ted' Roman Smetana pouze vandal, který ničil majetek. Rozdíl mezi ním a sprejerem, který naštíká na zed' nápis, v rozsudku není. Ale přitom ten rozdíl je potřeba vnitrat. Tady šlo o lživé politické reklamy, které mají prakticky nulovou hodnotu a jsou dosudnice (navíc placené z peněz daňových poplatníků). Za dva týdny se z autobusu strhnou a jsou pryč. A pak – „plakáty jsou způsob komunikace s veřejností“, uvádí Roman – tak tedy komunikoval. Pokud by se žalobou dopravního podniku řidiči i jiní majitelé vývesních ploch, mohlo by to v budoucnu znamenat desíty, ne-li stovky trestů. A to v době, kdy protékají miliony korun kanály komotrů nebo obálkami představených stran po vzoru takových Bárta. Tábor rozumnějších ale tvrdí, že to, co udělá (príštíká) Smetana, patří k běžné výbavě všech politických kampaní.

Co by měli dělat politikové v takových zemích jako je Amerika či Kanada? Tato by se museli zbláznit z té hromady svobodomyslných "podnětů" a z toho, co všechno se o sobě z předvolební kampaně dozvá. Stačí si vybavit pravicový The Toronto Sun s nepronatarenými karikaturami nepronatareného Andyho Donata. Kam to (zase) kráčí, Česko ... ?!

Podle: www.torontosun.com/comment/cartoons/2009/05/27/2958621-sun.html, http://zpravy.idnes.cz/kazda-velka-tlama-skonci-s-tykadlama-rymuje-pisen-o-dousouzenem-ridici-12h-domaci.aspx?e=A120223_153251_olomouc-zpravy_sot

Odešel Vlastimír Jan Vrána

Pan Vlastimír Jan Vrána, PhDr., zemřel po krátké nemoci ve středu 21. března v St. Mary's Hospital. Vdovec, otec, děda, praděda a přítel mnoha. Svoji, často velmi kamenitou životní cestu, skončil v plné péči lékařů, rodiny a přátel.

Narodil se r. 1924 v Pouzdřanech na jižní Moravě. Během 2. světové války byl zaměstnán u Baťi ve Zlíně, kde také studoval a maturoval na obchodní akademii. Po válce pokračoval ve studiu novinářství a češtinu na Karlově univerzitě v Praze.

Z komunistického "ráje" utíkal za pomocí rodiny v Aši, shodou okolnosti také Vránových, když se ještě před přechodem hranic oženil s jejich dcerou Zdenkou. Novomanželé se rozhodli opustit republiku poté, co se Vlastuv otec dozvěděl, že syn je na „listině studentů“ STB, a že mají být zatčeni za účast na antikomunistických protestech. V případě Vlasty to byla spolupráce v deníku Národně socialistické strany. Prechodem hranic oženil s Aši se jím podarilo. Manželé žili v uprchlickém táboře IRO v Ludwigsvburgu, kde se Vlasta ihned nechal registrovat na nově ustavené české univerzitě v exilu, a stal se jejím placeným sekretářem. Politická situace v Evropě byla v té době pro novomanžele Vránovy zastrašující a byla důvodem k emigraci do Norska. Tam se jim narodil syn Vlasta. Ale ani tam se necitili v bezpečí a v roce 1954 emigrovali do Kanady. Po příchodu do Montrealu navázal Vlasta na svoje přátelství s rodinou generála V. Vlčka, se kterým se setkal během svého pobytu v Německu. Tak se ocitl v centru všech aktivit tehdy velké a činné společnosti Čechoslováků. Musel jako všichni emigranti řešit svoje existenční problémy. Z toho důvodu vystřídal mnoho zaměstnání – např. po 14 dnech byl propuštěn jako neschopný mýt nádobi – ale to mu nebránilo ve studiu na fakultě slovenských studií a na universitě McGill pak získal diplom v pedagogice, což mu umožnilo změnu zaměstnání a splnit si tak svůj sen – stát se učitelem. Svůj učitelský talent uplatnil jako dobrovolný učitel tehdejší velmi početné České doplňovací školy, sponzorované ČSNS a řízené ing. V. Pavelkovou.

V Montrealu se jim narodil druhý syn Zdeněk (Sydney). Otec rodiny byl oblíbeným učitelem a během krátké doby se stal zástupcem ředitele MacDonald Cartier High School v Montrealu. Od doby, kdy viděl nacisty pálit jejich templ, si přál stát se svobodným zednářem. To se mu podařilo a ve dvou lóžích dosáhl vysoké hodnosti. Ale ani tam nezapomněl na naši komunitu. Když byl vedoucím činitelem zednářské lóže v Downtown Montreal, nečleněném nepristupná budova Lóže byla "záhadným" vlivem otevřena a překrásné prostory budovy dány byly poskytnuty Institutu Comenius, který zde pořádal koncerty klasické hudby. Své vlivu u zednářů využil aktivista také ve prospektu nově ustaveného Klubu českých a slovenských seniorů, když "vyprosil" zednářů dar na tehdejší dobu nejdodemnějšího televizoru, který on sám osobně a jménem lóže seniorům předal.

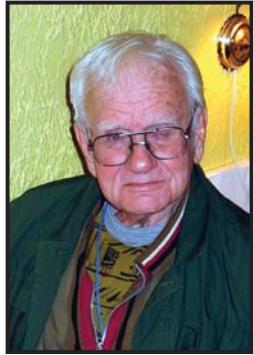
Rodina Vránová byla členem Sokola-Masaryk a Čsl. národního sdružení, kde Vlasta zastával funkci oficiálního zpravodaje a dopisovatele. Nebyl spokojen s tím, že pořádáme koncerty, oslavy a přednášky ve většině případů jen v našich jazycích, našimi lidmi, a tím jen pro Čechy a Slováky. Jak mi řekl: "Chtěl bych pašovat naši krásnou a bohatou kulturu mezi kulturními jinými národy." S tímto cílem spoluzakládal v roce 1992, a byl i dlouhodlouhým předsedou organizace "Comenius Institut Montreal", který byl incorporován v r. 1994. Práci a úspěch všech, kdo se s Vlastou podíleli na akcích této organizace, nelze ani docenit. Můžeme si jen připomenout ty, jejichž prostý seznám v roce 2006 podal Vlasta Vrána: 10 výstav, 30 přednášek (v angličtině nebo francouzštině) a 22 koncertů.

Úspěšnou kariéru v oboru vzdělávání předčasně ukončil jeho zdravotní stav, přesněji řečeno rapidní ztráta zraku. Podstoupil četné operace bez velkých výsledků a byl nuten odejít do předčasněho důchodu. Nikdy se neprestal zajímat o dění a situaci v našich spolkoch a v komunitě, o čemž jsme se mohli přesvědčit u příležitosti letošních Šibínek, pořádaných jednotou Sokol-Masaryk, jehož byl nadále členem - přišel jednotu podporit, pozdravit známé a pookrát mezi tanečníky.

Citil se a byl vždy hrđím Moravanem. Po změně režimu v Československé republice se objevil snažná nová vlády rehabilitovat poškozené udělováním akademických titulů, kterým tehdejší komunistický režim odebíral právo dostudovat. Ve své úvaze z roku 1993 nazvané "Vždyť se tomu každý směje" Vlasta Vrána končí slovy: „... i mně v České republice (dlouho po mém odchodu z kanadského školství do kanadské penze), k mému kanadskému vzdělání přidali rehabilitační lejstra, kterými jsem "legálně uznaný" jako PhDr. a Ing. V. J. Vrána. Konečně...!“

Úmrť Vlasty Vrány ztráti montrealská komunita zasloužilého a pracovitého propagátora dobrého jména a kultury česko-slovenské komunity. Odešel nesmírně pracovitý člověk. Čest jeho památky!

Alois Fogl (Montrealský věstník, duben 2012)

"Kdo jiný, když ne já...?", opakuje otázku paní Edita Grosmanová svým řízným hlasem a dívá se přitom člověku přímo do očí. "Dokud můžu, tak musím. Přežila jsem proto, abych vyprávěla, nejsem silnější nežli jiné byly, žiju pro své poslání, žiju, aby se nezapomnělo..."

V mých odpovídajících výrokuji. Jsem v rozpacích a snažím se vzchopit na odpověď. Cítím její energii a silu žít, obdivuju její široký rozhled a vzdělání, její chuť zajímat se o okolí, čist knihy nevšedních autorů, vyhledat si na internetu informace o politickém dění ve světě, komentovat rozhodnutí ústavů, vyvolat debatu s rabiinem, zamyslet se nad kvalitou divadelních představení i literárních počímků - a angličtinu, jak sama říká, je ji už dnes bližší nežli rodňá slovenština či adaptivní čeština - „francouzštinu nepoužívám, už jsem ji hodně zapomněla, škoda, libí se mi.“ lituje tisíce.

Kdo jiný, když ne ona, kdo jiný než ti, co prožili a pamatuji si - opakuj si po ní znova. Tolik toho překonal. A tato útlounká, téměř devadesátiletá žena, se nebráni vnořit se nanovo do vzpomínek, kterými probouzí na přednáškách o holocaustu zejména v mladých povídání o důležitosti tolerance a respektu vůči náboženství, přesvědčení a životu jiných.

Bolest a trápení, kterým prošla ve svých nejkrásnějších letech dívčího dozrávání, jakož by ji naopak ponukaly nemilci. Neuzavřela se do sebe, cítila povinnost všechno to zvěrstvo vykřičet do světa, aby se už nikdy a nikde nemohlo opakovat: jejím „proviněním“ tehdy bylo, že se narodila židovským rodičům... stejně jako oněch více než šest milionů, které nenavštívili povraždili nacisti a jejich přívřevenci v průběhu sedmi let... Je čas připomenout dobu, již milióny podobných Editek z Humenného prosly a většinou nepřežily.

Před 70 lety, 25. března 1942, byl vypraven první transport slovenských dívek do Osvětimi - tisíc panen, tak se původně měla jmenovat i novela Ladislava Grosmana, kterou známe pod názvem Obchod na korze, v níž chtěl zvěčnit tragédii na jedné národnostní menšině nejenom v jednom evropském státě. Mezi nimi byla i sedmnáct a půl roku stará Edita Friedmannová (později se provdala za spisovatele a scénáristu Ladislava Grosmana) a její starší sestra Lea.

"Ta se nevrátila, viděla jsem ji umírat, nemohla jsem ji pomoci, byla tak hubenoučká až průsvitná, v horečce mě už ani nevnímala, začaly po ní lézt krysy, snad mi odpustila...", derou se slzy do očí pod tlakem věčné bolesti ze selhání, z nemohoucnosti ...

Začátkem roku 1942 - koncem února či v prvních dnech března - došlo k největší tragedii. Ráno jsme se probudili a našli vylepené plakáty o mobilizaci děvčat do práce. Žádné podrobnosti - jen svobodná děvčata od 16 let. Měly jsme se dostavit do školní budovy 20. března v osm ráno. Naše Lea měla papíry do Maďarska, tam zatím ty zákony řešící židovskou otázku na Slovensku po vzoru nacistických Norimberských zákonů - pozn. autorka) byly mírnější, ale nás otec se proti tomu bránil: chtěl mít své ovecky ve své saláši. Kromě toho byla naše rodina vždy poslušná zákona, i když ne-

JE ČAS PŘIPOMENOUT SI

byl spravedlivý.

A tak jsme na lékařskou prohlídku s Leou šly. Na dvoře už bylo hodně děvčat z východního Slovenska. Lékař tam sice byl, ale prohlídka byla formální. Pamatuji se, že se nám tam smáli a dělali si z nás legraci. Samozřejmě že jsme všechny byly práce schopné. Některá děvčata se v rychlosti formálně provdala, ale to dlouho neplatilo. Nikdo neměl ani tušení, co s námi budou dělat. Směly jsme si vzít s sebou 20 kg, a ty nás nechali nesmyslně tahat, i když vždy dělali, že nic z toho nedostaneme. Domů nás už nepustili - a to byl první příznak toho, že něco není v pořádku. Večer nás posadili do vlaku a za několik hodin jsme se ocitly v Popradu. Tam se vše vy-

bec nevpomínám, že by měnili. Tak ty vlasy a chlupy z nás vytříhal. Současně sebrali i tu zbyvající trochu zlatých předmětů, co jsme měly, hlavně náušnice - zlaté předměty jsme museli odevzdat už doma. Měla jsem v uších náušnice, které jsem dostala ihned po narození, ale nějak nešly vytáhnout, tak mi je z těch uší vytříhali (dodnes nenosím žádné, protože mi jednak zarostly ušní dírky, ale hlavně proto ty vzpomínky na ně). O existenci Birkenau jsme nevěděly. Nachází se jen několik kilometrů vzdálený od Osvětimi, je to něco jako jeho předměstí. Ovšem Birkenau jako lágr už v té době existoval, byli v něm sovětí zatraci. Ty známé nápisy u vchodu všech lágrů „Arbeit macht frei“

jasnilo nějak. Tam jsme už byly pod dozorem SSáků. V Popradu jsme byly do 25. března naperna ve vagonech jak herinky, ale měly jsme tam vodu, takže jsme se mohly i trochu umýt a vyčistit si zuby. Ale toho 25. nás nahnali do dobytčích vagónů bez vody. V jednom nás bylo tolík, že jsme stály celou cestu. Ještě tentýž večer jsme dojely do Osvětimi. Dojely jsme všechny, cesta z Popradu nebyla dlouhá. U pozdějších transportů to bylo jiné, protože je z domova vezli přímo do Osvětimi. Cesta někdy trvala i dva dny.

Tam nás rozdělili do několika bloků či baráků se slámostí na zemi, kam jsme si lehly. Ráno nás vynášli na Zahlappel (počítání), a my jsme nedokázaly pochopit, kde jsme. Vypadalo to jako na psychiatrii - a některé dívky ostříhané doholka a oděně do šatů s pruhými. Teprve když jsme se lépe rozhlédly, viděly jsme, že to jsou děvčata, se kterými jsme přijely. Nás lidí netrval dlouho, vzali si nás také do „parády“ a za několik hodin jsme všechny vypadaly stejně. Holili nás žiletkou, každý vlas a chlup na téle, a žiletku - to si vů-

ně vřely. Byla tam s námi jedna dívka z Humenného, ta měla snad nejkrásnější nohy, jaké jsem kdy viděla. Ty ji ale úplně zhnilily. V Osvětimi se neplýnovalo, tak s nimi chodila, kolik mohla, ale při příchodě do Birkenau byla mezi prvními, co zmizela.

Birkenau měl částečně dřevěné baráky a několik cihlových. Ten pověstný blok 25 byl cihlový. Do něho přišla děvčata odsouzena na smrt. Odtud se žádána nedostala. Na Zahlappel musela každá, i když bychom je měly nést na rukou. A byly by případ, že jsme přivezly děvčata na kolečkách.

Do Birkenau jsme z Osvětimi odešly asi v červenci. Jen malá hrstka našich děvčat tam zůstala a to byly švadleny pro opravování dovezených věcí a uniform. Před námi byly v Birkenau sovětí zatraci a čekali tam jen do dohotovení plynových komor. Hned po jejich dokončení je odvezli do plynu a krematoria. My jsme z toho bohužel měly užitek, protože jsme

smutne známym pod menom Židovský kódex. Obsahovalo 270 paragrafov. Má 3 časti: Prvá časť obmedzovala spoločenské, občianske, náboženské a osobné práva židovských osôb. Druhá časť kódexu sa týkala majetkového právneho vyvlastnenia. Najobsiahľajšia bola tretia časť, ktorá hovorila o prevode židovského majetku, t. j. o vyvlastnení.

Deportácia Židov zo Slovenska začala v marci 1942, 25.3. odišiel z Popradu prvý transport tisíc židovských dievčat a žien do koncentračného tábora Osvienčim. Až na jeseň 1942 sa transporty celkom zastavili. 20.10. 1942 odišiel posledný transport. Keď dva slovenskí židia ušli z Osvienčimu, spojenici sa prývky dopočuli o zverstvách, ktoré sa tam páchali. Za každého vyvzeného Žida slovenská strana zaplatila Nemecku 500 rišských marek, t. j. 5 tisíc Sk.

Podľa sčítania ľudu 15. 12. 1940 žilo na území Slovenskej republiky presne 88 951 občanov židovskej národnosti. K 1.1.1942 ich bolo pokrstených 4750. Tito nespadal pod tzv. Židovský kódex a deportácie. Od 25. 3. do 20.10.1942 do nacistických vyhľadzovacích táborov deportovali 57 628 Židov zo Slovenska. Počet tých, ktorí prežili peklo koncentrákov, sa odhaduje na 300 až 800 osôb. Po október 1942, keď boli na Slovensku transporty zastavené, žilo na slovenskom území ešte 24 000 židovských občanov. Po vypuknutí SNP nemecké jednotky priamo na Slovensku zaútočili asi 1000 židov a výše 10 tisíc odvlekli do koncentračných táborov. Celkové straty židov na Slovensku predstavujú okolo 70 tisíc osôb (zdroj: referaty.sk).

Edita Grosmanová se na Slovensko sice vrátila, ale spoluobčané navrátilce vitali slovy „vše vás přišlo než odešlo...“ a tak raději volila s pozdějším manželem Ladislavem Grosmanem Prahu. Vystudovala tam při zaměstnání střední školu a obor biologie na Přírodovědné fakultě Univerzity Karlovy. Po celý život pracovala jako vědecká pracovnice ve výzkumných a zdravotnických zařízeních v Praze, později v Izraeli, kam se dlouho před ní vystěhovala v roce 1948 celá její rodina - rodiče se sourozenci a jeho věděli, co s nimi bude, sami se k nim přidali. Nově příchozí, odsouzeným přímo do plynu - jako starší lidé, matky s dětmi a nemocni - řekli, že jdou do sprchy. Plyn se rozprával pravé sprchy. Často byl slyšet křik až k nám SSáci se na tu hrůzu strašnou scenérii rádi chodili dívat přes okénko, nakolik se jim křik zoufalců libil, a smáli se na plné kolo: Kouej, jak ti židé kříčí ...

Po vyhlášení samostatnosti 14. 3. 1939 po vzoru Norimberských zákonů zavedli i na Slovensku protizidovské rasové zákonodarství. Dňa 9. septembra 1941 vyšlo v slovenskom zákonniku nariadenie „O právnom postavení Židov“, ktoré sa stalo

Použité zdroje: wikipedia, referaty.sk

NA CO SI HRAJE HOLEŠOVSKÁ VÝZVA?

PRO ND ROŠTA FIRLA

(dok. ze str. 1)

► ze str. 1 Dal jsem si tu práci a z videa jsem vydoloval, co Holešovická výzva obnáší:

1. Demisi stávající minulý rok zvolené vlády a nahrazení vládou ÚŘEDNICKOU; 2. Abdikaci prezidenta Václava Klause; 3. Národní referendum o schválení budoucnosti národa; 4. Okázitě zastavení připravovaných úsporných reform státních výdajů na zdravotnictví, penze a školství; 5. Nové a správné volby poslanců a vlády; 6. Obžalování a potrestání všech, kteří rozkradli národní stříbro; 7. Zastavit pokusy o cenzurování informací na internetu.

Můj úžas nad témito požadavky v Holešovské výzvě okamžitě umocnila vzpomínka na únorové události roku 1948, kdy Klement Gottwald žádal demisi vlády a předalci prezidenta, a obě se mu podařilo a nastaly temné doby 41 let komunistické totality, kterou některí nazývají hřívzvládou, jiní blbvládou, ale nejsporně byl průsér.

Do včerejska či donedávna jsem myslil, ba i veříl, že Češi se nedají na cestu jako Řekové: že Češi vědí, že z prázdné kapsy se nedá moc dlouho hospodařit a národní dluh zvyšovat o 5000 Kč každou vteřinou; vždyť ten dluh překročil půldruhého trilionu korun, což dělá 150.000 Kč na každého Čecha rovným dílem na starce i novorozence.

Lidé kolem Holešovské výzvy mámí národ, že národní stříbro bylo rozkradeno a zapomínají, že to národní stříbro bylo ukrazeno, pardon, znárodněno medle po té podobné výzvě ala Holešovská, když se komunisti chopili moci a kradli v velekm. Příčinou národního dluhu není loupež, ale žítí nad pomery, jak je tomu v Řecku.

Řekové jako slavný národ, který založil demokratické tradice a dal naši civilizaci obrovité dědictví filosofické, dostali z laskavé EURO pokladnici pár stovek miliard euro, které znásobily řecký národní dluh na nesplatitelný úvěr v německých bankách. Dovolují si pochybovat a povážují za nesmysl, že Česko dostane podobnou pomoc zvenku; ne že by český národ nebyl slavný, ale protože bankrotáři je mnoho - Itálie, Portugalsko, Irsko i Španělsko, a nikdo nemá dost peněz k záchráně všech.

Holešovská výzva je nesmysl, zvláště referendum o budoucnosti národa - co se za tímto naprostoto teoretickým tlachem má skrývat? Co nebylo správně na volbách, které pozorovatelé prohlásili za férové? Řecká potupná cesta není pro Česko otevřená. Cesta k návratu totality uzavřená v Česku není, ale hlavy české nejsou uzavřené.

Kdyby komunisté v pozadí Holešovské výzvy šli k volbám dnes, píše se na webu parlamentní listy.cz, získali by méně než 5% hlasů voličů, a to je na tom všem ta dobrá zpráva.

Nechci tvrdit, že na videu z demonstrace v Praze či v Ostravě jsou toliko pohrobci komunistů, i když převládají tváře vrásciče, vlastyslídive a penzistů, ale komunistický úmysl vrátit Česko do náruče totalitních vládů je nevábný a historicky pohřbený. A jestě drobet k tomu Řecku, protože z bankrotu Řecka se lze mnohem dozvědět: půjčka druhého balíčku 130 miliard euro má několik podmínek: 1. Snižit státní výdaje o 20% a to znamená snížit nehorázné sociální dárky lidem; 2. Snižit státní zaměstnanost o 20% bez výjimek a bezpodmínečně; 3. Otevřít Řecko soukromým podnikání, a tím investicím, a zvýšit produktivitu. Řekové zatím nepochopili, že ztrácejí samostanost, demonstriují a výkon ekonomiky klesá o 5-6% rok co rok... když Řekové nemají rádi práci a chtějí legraci...

Ale cosi podobného se nemůže v Česku stát, protože Češi si to přece umí spočítat.

Bouře v Olomouci, foto Britské listy

Alice vzpomíná:

"Nebydleli jsme tam dlouho, do bytu slunce neproniklo. Z té doby mi zbyla jedna vzpomínka na rozlehlu klášterní zahradu, na niž bylo z okna vidět. Viděla jsem tam jeptišky, procházející se dvojicích, zatím co jiné pracovaly na záhonech. Klášterní prostředí se mi jevilo tajemným, a proto šedý klášter, zářivě zelená zahrada a černé, vnošné postavy jeptišek vryly se mi do paměti.

Při studiu na univerzitě v Lipsku v letech 1876 až 1877 bydlel Tomáš Masaryk v penzionátu rodiny Göringových. Zde často Masaryk slychal o americké rodině Garriguových a jejich dcerě Charlottě, která v Lipsku před lety navštěvovala konzervatoř. Už z vyprávění muato žena velmi imponovala, a proto ho potěšilo, když se dozvěděl, že Charlotta přijede za Göringovými na návštěvu. Stalo se to 13. června 1877. Už od prvního setkání Charlotta Tomáše Masaryka velmi zaujala.

**Byt první:
● Smíchov čp. 419,
Karlova třída 22,
dnes Holečkova ulice 21**

Září 1882 – leden 1884

**Novorenesanční nájemný třípatrový dům z roku 1874
s předsunutým balkonem ve výši 1. patra
nad vchodem domu**

Dopravázel ji s ostatními dámami Göringovými do divadla a na výlety. Společně pak trávili mnoho času debatováním a především četbou Millova spisu „Poddanství žen“ a Buckleových „Dějin civilizace v Anglii“. Masaryk obdivoval Charlottu vzdělanost, vážnost, zájem o dění kolem sebe a umění prosadit si svůj názor a stále více v něm dozrávalo rozhodnutí požádat Charlottu o ruku. Odvážil se toho až po následující epizodě.

24. července 1877 se vydal Masaryk s Göringovými a Charlottou na výlet v lodě po řece. Při vystupování ujeila paní Göringové noha, spadla do vody a začala se topit. Masaryk pro ni okamžitě skočil, ale paní Göringová byla velmi robustní postavy a dostal ji z vody nebylo jednoduché. Masaryk tento zážitek popsal v jednom svém dopise: „okamžitě jí byli jsme pod vodou oba jako ztracení, a tehdy rozloučil jsem se se světem – jako střela projely mne vzpomínky na všecko, na drahou osoby – neocékávanou silou jsem se k žití vymanul z objektu chladné paní vodní...“ Následkem vyčerpání a prochladnutí zůstal pak Tomáš Masaryk upoután několik dnů na lůžku. Přitom napsal vášnivý dopis Charlottě, kde se vyznal ze své lásky a nabídl jí snátek. Charlotta se nejprve k návrhu stavěla odmítavě, ale již 10. srpna 1877 se s Tomášem Masarykem zasnoubila. Několik dní po zasnoubení se však oba museli rozloučit. Charlotta Garrigue se musela vrátit do Ameriky a Tomáš Masaryk musel pracovat na dokončení své habilitační práce. Oddání bylo 15. března 1878 v Americe, kam vyzval T. Masaryk za zraněnou Charlottou.

DESET PREZIDENTOVÝCH BYTŮ

Pro ND Josef Tichý (2)

Tomáš Masaryk ke svému jménu připojil Charlottino dívčí příjmení Garrigue jako výraz rovnoprávnosti mezi mužem a ženou a jako výraz obdivu a vážnosti ke své ženě. Léto roku 1882 se chýlilo ke konci. Masarykoví trávili prázdniny u Tomášových rodičů v Hrušovanech na Moravě. Charlotta k Tomášovým rodičům jezdila ráda. Zvláště dobré si rozuměla s jeho matkou. Vítala, že se s ní zpočátku mohla dohovořit německy. A vžádila si i její pomoc ve Vídni po narození Alice a Herberta.

Prvním rektorem české univerzity byl zvolen historik Václav Vladivoj Tomek, tehdy čtyřiašedesátiletý. Prvním děkanem filozofické fakulty se stal matematik a fyzik František Studnička. Masaryk nastupoval na českou univerzitu 1. října 1882 jako mimořádný professor s platem 1600 zlatých základního ročního platu a 420 zlatých případku a s příslibem, že do tří let bude jmenován řádným profesorem.

Již v prvním roce svého působení v Praze zavedl Masaryk na tu dobu revoluční formu mimoškolní spolupráce se svými posluchači, která se mu osvědčila ve Vídni. Vybrané studenty zval do svého bytu. Schůzky, za účasti paní domu, byly věnovány diskusím o studijních i aktuálních problémech. Na nich Masaryk poznal nadaného studenta Františka Drtinu, pozdějšího filozofa a pedagoga, od 90. let svého blízkého spolupracovníka ve vydavatelské a politické činnosti.

V osobním životě znamenal příchod do Prahy pro oba manžele významnou změnu. Masaryk přicházel do českého prostředí po letech strávených na německých školách a třináctiletém pobytu ve Vídni. Pro jeho manželku byla Praha něco zcela nového, s čím se musela vyrovnat a postupně se s ní sázela. Požádala ho o přesídlo do newyorského deníku The Sun.

Měli bychom se zmínit o vzniku české univerzity, který se stal impulzem příchodu Masarykových do Prahy.

Podle plánů domu měl byt v nejvyšším, třetím patře, dva pokoje orientované na sever do ulice s výhledem do Kinského zahrady. Třetí pokoj byl tmavý, průchozí, s oknem do světlíku, čtvrtý menší pokoj spolu s kuchyní měl okna na jih do klášterní zahrady.

Po dvouletých pokusech o zřízení české university vydal císař František Josef I. dne 11. dubna 1881 s platností od zimního semestru 1882 nejvyšší rozhodnutí, ve kterém schvaluje, aby německá Karlo-Ferdinandova univerzita v Praze byla napříště uspořádána tak, aby v Praze existovala jedna univerzita s německým a jedna s českým jazykem vyučovacím a obě byly nadále používaly jména Karlo-Ferdinandova. První školní rok na české univerzitě začal 1. října 1882. Univerzitu tvořily jen fakulta právnická a filozofická. Náležitá fakulta vyučovala klasickou filozofii a teologickou, byla oddělena od německé univerzity až v roce 1891.

Oba měli společné kulturní zájmy a vzájemně se doplňovali. Paní Charlotte směrovala manžela k hudbě, Masaryk pomáhal ženě v její novinářské činnosti a bez konzultace s ní neudělal žádné závažné rozhodnutí. Návštěva divadelních představení, zvláště oper a koncertů byla pro oba duchovní potřebou. Stejně jako výtvarné umění. Nejoblibějším českým skladatelem paní Masarykové se stal Bedřich Smetana. Jako klavíristce ji byl blízký svou komorní hudbou. Byla nadšena jeho operami. O premiéru poslední z nich Čertovy stěny opět obdivně referovala v newyorském deníku The Sun. A brzy nato, 5. listopadu, byli Masarykoví přítomni v sále Žofínského ostrova prvnímu soubornému provedení cyklu symfonických básní Má vlast.

V rodnině se mluvilo česky. Děti, zvyklé zpočátku na němčinu a angličtinu, učily se s matkou. Než se finanční poměry rodiny zlepšily, aby mohla být placena kvalifikovaná učitelka, suplovála ji pomocnice v domácností, zásadně evangelického vyznání. „Zalkej, vlasti! Zastři sobě tvář, Čechie! Veliké Národní divadlo shořelo!“, psal tisk 12. srpna 1881. Dílo třinácti

► ze str. 6 let výstavby, třiceti šesti let příprav a zápas bylo v několika hodinách těžce narušeno, i když ne zcela zničeno. Splněny sen pravověrných Čechů a vlasteneckých. Bornů se obrátil v prach a popel. Po této pochodem se projevila veliká oběťavost a houzennost českého národa. Sbor pro postavení Národního divadla získal během neuvěřitelných 47 dnů sbírkami a dary jeden milion zlatých. Ke slavnostnímu otevření divadla došlo v neděli 18. listopadu 1883.

V této době začali Masarykovi uvažovat o změně bytu. Důvodů k odštěpování z Karlovy třídy bylo jistě více, ačkoliv kromě jediného se o ostatních můžeme pouze domýšlet. Masaryk i Alice se ve svých vzpomínkách shodují, že "do bytu slunce neproniklo". Ten záměr nevyvolala jistě jen nevhodná dispozice bytu a ještě nevhodnější uspořádání jeho místnosti, ale také vzdálenost od středu města.

Nejbližší stanice trati číslo 4 koněspřežné dráhy (lidově koňské tramvaje a ještě lidově koňky) byla U Hradu (dnes tramvajová stanice Újezd). Z bytu Masarykových dobrý kilometr. Za Újezdem v Chotkově (Vítězné) ulici tramvaya na smíchovském břehu končila. Rětězový most cisaře Františka I. (dnes kamenný most Legií) byl pro svůj chatrný stav pro tramvaje neprůjezdný. Cestující pokračovali přes most pěšky a u Národního divadla mohli jet "jedničkou" přímo po Ferdinandově (Národní) třídě nebo vlevo po Františkově (Smetanově) nábřeží na Křižovnické náměstí, kde tato trať, vedoucí až z Karlína, končila. Pokud nešel pěšky, a to z kondičních důvodů jistě často dělával, mohl se Masaryk jedině takto dostat do Klementina, kde sídlila filozofická fakulta.

POKRAČOVÁNÍ

VOJÁCI - HRDINOVÉ ČESkoslovenského 8. střeleckého pluku Slezský 2.

Pro ND Miroslav Sígl, ČR

Uplynulo více než 70 let od události, která 15. března 1939 vešla do našich dějin, hovorilo se o ní na rozhlasových vlnách, dokonce násilný prezident v Londýně Edvard Beneš v relaci Volá Londýn ji sděloval domů, a vyslovoval se k hrdinství těch, kteří se dokázali postavit na odpór nacismickým hordám.

Bylo to příslušníci 8. střeleckého pluku Slezský ve Frýdku-Místku, kam jsem na začátku roku 1949 - tedy deset let od oné události - jako voják základní služby spolu s ostatními byl převelen ze slovenských Košic. Do nich jsme původně narukovali 1. října 1948. Mnozí z nás netušili, jakými tradicemi je frýdecko-místeky pluk opředen. Zanedluho -15. března 1949 - se o tom dozvěděli podobně z referátu našeho velitele, který pronesl na veřejném shromáždění.

Za projev, nad nímž jsem předtím seděl asi po tří večerey, zatímco ostatní z mé roty si užívali zaslouženého volna po náročných cvičeních, mne velitel poděkoval, aniž by tušil, jak jsem povyrostl už při studiu a četbě oné útlé brožury „Baryševka - Místek 1917 - 1947“. Jak jsem byl v duchu hrdy na své dávné předchůdce a příslušníky tohoto pluku.

Dnes bych mohl mit k dispozici již velký množství pramenů, v nichž se o událostech kolem 14.-15. března 1939 rozpěrali nejrůznější autoři, ale přidřížím se původním ličením, jak je sepsali očti svědkové. Převyprávím je stručně pro dnešního čtenáře se stejným zaujetím, v jakém jsem se ocitl při jeho dávné četbě.

Sotvaže Adolf Hitler donutil ke kapitulaci a podpisu našeho prezidenta Emila Hácha, mělo začít obsazování českých zemí 15. března. Jenomže první němečtí vojáci pluku SS „Leibstandarte Adolf Hitler“ překročili hranice u Moravské Ostravy již navečer 14. března kolem 17:30 hodiny s cílem obsadit Ostravu a Místek. Dvě německé kolony dorazily do Místku, kde v místním kostele byly shromážděni věřící křesťané k pobožnosti. Dveře kostela se rozevřely a pevný hlas našeho vojáka, vyslaného sem svými velitelům, přehlušil zvuky varhan:

itel 8. pluku vyhlásil pohotovost, vojáci sháněli své kamarády po městě, kde se německá horda vlehlá radila o dalším postupu, tam už jeden oddíl okupantů obsazoval okresní úřad - dokonce za pomoci místních „ordnerů“. Projížděl kmen Czajankovy továrny, kde byl umístěn třetí prapor 8. pluku.

V nevlídném větrném počasí se sněhem a deštěm zpomorněl voják ve stráži u hlavní brány, protože před ní zastavilo auto, vyskočil z něho nacistický voják s pistolí v ruce. Rozhodně proto zvolal „Stůj!“, ale Němec neuposlechl a vystřelil proti strážnému několik ran - ve své ztržitosti naštěstí strážného nezasáhl, a ten ani na vteřinu nezaváhal a naopak střelbu opakoval. Okamžitě přihlížel už velitel stráže s ostatními muži ve zbrani a došlo k přestřelce.

„Němci jsou tu! Do zbraně - všechni na můj povel - poručík Karel Martinek je mým zástupcem!“ - zazněl řízný vojenský rozkaz velitele kapitána Karla Pavlika. Neprodleně naši vojáci obsadili všechna okna kasáren s nabitymi puškami, dokonce byl okamžitě připraven kulomet a poplachová dávka střeliva.

Proti nim v parčíku vedle berní správy a také uprostřed silnice se kryli okupanti, přičemž jejich silné reflektory osvětlovaly kasárna. Přesto naši stateční chlapci do nepřátel stříleli. Ti obsadili budovu berní správy, vydrali také v blízkosti trafiku. V nastálé kritické situaci volali ze sousední posádky a posádkového velitelství. Dostali rozkaz zastavit palby a vyjednávat s nepřítelem. Ten byl splněn až po vystřelení posledního náboje. Kapitán Pavlik se svým zástupcem poručíkem Martinkem přivázali na koště kuchařskou bílou bluzu, vyběhli za nepřetřízitelné německé palby před budovou kasáren na znamení: „Zastavujeme palbu“. Ve skutečnosti už nebylo střílet čím.

Zfanatizovaní Němci vtrhli do kasáren, českie vojáky odvedli k pomníku padlých, kde je nechali odzbrojené stát plně dvě hodiny. V kasárnách drancovali, zatímco němečtí samaritáni ošetřovali raněné vojáky - vzdáleně zranění byli odvezeni do frydecké nemocnice a nejméně 18 mrtvých německých vojáků odváželo nákladní auto směrem na Příbor. Z Čech nepadl nikdo, dva vojáci byli jen lehce zraněni. Všichni příslušníci pluku měli být zprvu odvedeni do Příbora a odtamtud do zajateckého tábora. Nakonec německý velitel okupačního vojska rozhodl propustit zajaté důstojníky domů a mužstvo pod německým velením zavést zpět do kasáren.

Tak skončil 14. března 1939 u 8. střeleckého pluku Slezský v Místku, jehož drama si v ničem nazadá s událostmi, které prožívali jeho vojáci v Rusku, ba dokonce je svým mezi-

národním významem předčí. (8. pěší pluk Slezský vznikl v červnu 1917 na Ukrajině a v srpnu byl přejmenován z pěšího na střelecké. Pod tímto názvem, o 3 roky později, přišel do vlasti.)

Z projevu jsem si neponechal ani poznámky, ani kopii, ale zbyla mi brožura, kterou jsem hodlal vrátit do knihovny proti potvrzení, protože šlo o jeden vzácný exemplář. Paní knihovnice si obstarala mezinárodní jiný a ten mi darovala. Zúčastnila se veřejného shromáždění, slyšela projev, o němž věděla, že jsem se na něm podílel. Chtěla mi - zapálenému nováčkovi - udělat radost, abych si proto ponechal spisek na památku.

Vážím si nesmírně těch 58 stránek, dokonce s použitím kresek mého tehdejšího redakčního kolegy Oty Štemberky, který byl kreslířem a karikaturistou deníku Mladá fronta, kde jsme oba pracovali. Proto jsem podle nich a dalších podkladů mohl sepasat své vyprávění.

Co se stalo s neporaženým hrdinou kapitánem Karel Pavlikiem? Když doznal poslední výstrel v kasárnách, ochladila jen na chvíli zpřená bojová krev a nastávaly trpké okupační dny, jimiž chtěli Němci ponížit národ, zbabit ho důstojnosti a svobody. Některé z příslušníků 8. pěšího pluku

slední místo je v rodinném hrobu v Kostelci nad Černými lesy, kde měl pochovány své rodiče. Národní se jím v malé obci Hradové Střímelice u Českého Brodu, absolvoval Vojenskou akademii v Hranicích na Moravě a od roku 1933 sloužil u 8. pěšího

pluku Slezský ve Frýdku-Místku. Je jedním z mnoha předválečných důstojníků, kteří si byli vědomi významu slov tehdejší vojenské příslušnosti:

Budeme bez odmluvy plnit nařízení výzvy a všude, i v nebezpečí, bez váhání a odporu, že svých vojsk neopustíme, ale i životy své dáme na ochranu vlasti a za její svobodu, přisaháme, že budeme druh druhu milovati, k sobě věrné státi, v nebezpečí se neopouštěti, ale až do konce se brániti tak, jak nám to káže mužná čest a vědomí povinnosti občanských. Tak přisaháme!

Odboj doma ve Frýdku-Místku zesílil. Vznikla partyzánská skupina Jana Žižky, v ní bylo i několik důstojníků 8. pěšího pluku. Ve spolupráci s ostravskými havíři získali výbavu a od roku 1943 docházelo k sabotážim. Tak byl vyhozen nákladní vlak v Liskovci u Místku, potom v Hrušově a největší akcí bylo zničení stožáru vysokého napětí 110 000 V, který stál v Kunčičkách u Ostravy.

Němci pátrali po sabotérech, domnívali se, že jde o parašutisty ze západu, vyslýchali sami mezi sebou, protože nemohli pochopit, jak se o některých přejezdech vlaků sabotéři dozvídali. Byl ještě vyhozen most v Místku a zničen dálkový podzemní kabel Varšava-Vídeň-Praha. Stalo se tak v době, kdy ho nacistická vojska nejvíce potřebovala při svém ústupu z ruské fronty. Skupina sabotérů nemohla však dále riskovat na původním území, přenesla svou činnost do sousední oblasti v Hranicích na Moravě. Tady ještě na jaře 1944 byl vyhozen elektrický stožár rovněž o napětí 110 000 V a s křížovým vedením 20 000 V.

Moje vyprávění končí, mnoho z odvážných sabotérů bylo prozrazeno a zatčeno, odvlečeno do koncentračních táborů, a ne všechni se vrátili. Nepátral jsem dalej. Skončila mi vojenská služba, vrátil se do své milované redakce, ale krutá paděsátá léta mne existenčně postihla, redakci jsem musel na hodinu opustit.

O tom už vyprávějí moji knihy a také dvě e-book zavážené na internetu (mj. pod názvem O kom - o čem).

KONEC

Kapitán Karel Pavlik
foto: časopis A report

„Všichni vojáci ihned do kasáren! To je rozkaz velitele!“
Zatímco krátce předtím skutečně ve-

po druhé světové válce byl in memoriam povýšen a znova bylo jeho hrdinství připomnuto až v roce 1999 při 60. výročí 15. března. Byl vyznamenán prezidentem republiky medailí Za hrdinství. Jeho symbolické po-

Foto: <http://folprecht.blog.idnes.cz>

WILLIAM SHAKESPEARE NA SCÉNĚ TORONTSKÉHO NOVÉHO DIVADLA

PRO ND VĚRA KOHOUTOVÁ

Je více než příhodné, že v březnovém datu, v jeho sedmadvacátý den, kdy vzpomínáme již půlstoletí Světového dne divadla, se naše torontská společnost Nového divadla zavýbav divadelníkem vpravdě světovým, a určitě je pravdou, že dodnes nepřekonaným, nejskvělejším autorem vrcholného období renesance,

v započaté divadelnické tradici, tak rod Williama Shakespeara zanikl v roce 1670. Dramatik byl poříben před oltářem v kostele „Holy Trinity Church“ ve Stratfordu dva dny po své smrti. Možná již před rokem 1623 byl pořízen jeho památník, na kterém byl Shakespeare pravděpodobně až později vyobrazen v gestu psaní.

Je náhoda, že jej plakata na něm srovnává s postavou řecké mytologie Nestorem, filozofem Sokratem či básníkem Vergiliem, a ne s žádným tehdy známým slavným dramatikem? Ať si každý z něj vezme už cokoliv, nelze popřít, že s tváří oblibeného a respektovaného dramatika na různých památnicích se můžeme setkat po celém světě.

Dramata anglického autora znalo velmi dobře i obecenstvo českých divadel. A na všech úrovích - profesionální věhlasná stejně jako ta nejmenší amatérská. Přirozenou (mnohy ale jenom tichou) touhou každého režiséra a herce je "zahrát si Shakespearu". Častěji jeho komedii. Snad se jeví mnemoh schůdnější než těžké až fízne drama. A tak se o počincích divadel dozvídáme z odborných časopisů, magazínů i deníků. K dodnes zajímavému čtení (na troufám si tvrdit, že v tomto žánru nepřekonanému) patří sbírka divadelních recenzí Jindřicha Vodáka (1867-1940).

A když už jsme se v Novém divadle začali zajímat o Komediю omylů, nebylo od věci podvat se, jak se právě ta hrála v té naší Zlaté kapličce v Praze. Vzdělanec a oddaný divadelník Vodánek nechyběl na žádné z premiér té doby, jak tvrdí oblibený spisovatel, dramatik (a vojenský lékař), Werichův oblibenec, František Langer: „Návštěvník divadelních premiér si zvykl vždy vidět nejipinějšího ze všech vychutnáváčů kouzlů i napětí této večeře.“ Jindřicha Vodáka.

Zprvu se pustil do komedii, až později to byly historické hry, které doveď na tehdejší dobu k dokonalosti. Nebyl tehdy zvykem, že již za života se dostało autorovi jednoznačněho společenského ocenění – jeho hry (naprostot oproštěné od náboženských motivů) byly v tisíčné podobě uveřejňovány - nutno dodat, v rychlém sledu. A také po jeho smrti 26.4.1616, bylo mu dvaapadesát let, se jeho přátelé postarali o vydání slavné kolekce *První Folio Shakespeareových her* včetně dvaceti děl do té doby nepublikovaných. Kolika že dramatičkám té a pozdější doby se takového všeobecného uznání tvorby dostalo...?

K jedné ze zajímavostí pro nás již těžce pochopitelné, byla jeho závěť: zatímco v ní značnou část majetku odkázal své dceři s podmínkou, že nedotčený jej předá svému prvorzenému synovnu, pak svoji manželce odkázal "druhou nejlepší postel" (postel z hostovského pokojí, jeho vlastní postel, postel, po rodičích...?). Bohužel, nový dědic se nenarođil, nenarođil se ani nový dramatik Shakespeare, aby pokračoval

tečně věcně, přinášíme z ní alespoň úryvek.

Slavnostní večer uspořádalo pražské Národní divadlo k začátku

poměr jeho humoru a tragiky, jeho divadelnictví, jeho základ herecký, to a jiné muselo být pomínoto nebo jen zblížně nadhozeno. Ale přednáška byla i tak napěchovaná obsahem a málodky by do tých rozmrévů výkladu směřoval tolík věci jako Šalda. Dbal, aby pokud možná dotkl se každého kusu Shakespearova, z každého aby uvedl a osvětlil tu onu postavu, myšlenku, okolnost, a jednotlivosti nabývají v jeho letném obhledu hluboké a daleké významnosti. Shakespearův počáteční richardovský rozmach, jeho pojedí ženy, jeho

Syrakuský Efesem chodil kdysi Londýnem Shakespeare, počítal čas do oběda, že si zatím prohlédne budovy, kupce a mravy, překonával domem zmatku a nejistoty: "to město je prý plné podvodů, obratných kejklířů..." Zejména však zde již proti Plautovým "Menaechmům" vystupuje Shakespearova potěha, aby do obvodu hry vpravil celinkou soustavu životního ruchu. Hned musil být věoda, soudci, rozsuzující a odpouštějící, vrchní správce veškerá dění, k němuž se vše zblíží a od něhož se vše rozebíhá, a pod věvodu všecko až dolů, kupci, remeslníci, lékaři-záklináči, jeptišky, sluhové, kurtyzány, paláce - občanský dům, klášter, trh, ulice - celé město se hýbe pro dvě bratrské dvojice a cokoli se stane na jednom konci, souvisí vždy nějak s koncem druhým. Přibylo tím sblížení a důvěrnosti mezi lidmi, rozmnožily se příbuzenské a společenské svazky, hra náhody povzneseš k otázce milosrdenství a obezřetosti. Z přídatných osob Luciana zvěstuje příští moudré a vzdělané ženy Shakespeareovy, ty, jimž jej Londýn vabil proti stratfordské minulosti. Chystá se na manželství jinak než její vdána sestra Adriana...

Stačí, stačí, místa je málo. Zbytkem děje se musí čtenář, a možná dnes i v roli diváka, probrat sám. Možná i po vzoru pana Vodáka vidět souvislosti a kontrasty a sounáležitost života na scéně k tomu, kterým právě propoulováme my sami. O tom to celé shakespeareovské konání je...

Obr.: <http://lufiol.edu.glogster.com>

Williamem Shakesparem. A vězte, že nejde jen o počet jeho děl: mimo drobných věcí se dochovalo se třetí sedm jemu připsaných divadelních her (nejčastěji komedií a dramat, které spadají do období let 1590-1604), 154 sonetů a dvě dlouhé epické básně. Určitě není přehánění, že patří mezi nejpřekládanější autory, jehož dílo znají ve všech nejvýznamnějších jazyčích světa. A určitě nemůžeme autorovi ani i při této "rychloprodukcí" vyčist zbrklost, nedomyšlenost či dokonce odbyvání práce jak dramatické, tak ani herecké. Rád stál na scéně ve stejně řadě se svými hereckými kolegy.

Zprvu se pustil do komedii, až později to byly historické hry, které doveď na tehdejší dobu k dokonalosti. Nebyl tehdy zvykem, že již za života se dostało autorovi jednoznačného společenského ocenění – jeho hry (naprostot oproštěné od náboženských motivů) byly v tisíčné podobě uveřejňovány - nutno dodat, v rychlém sledu. A také po jeho smrti 26.4.1616, bylo mu dvaapadesát let, se jeho přátelé postarali o vydání slavné kolekce *První Folio Shakespeareových her* včetně dvaceti děl do té doby nepublikovaných. Kolika že dramatičkám té a pozdější doby se takového všeobecného uznání tvorby dostalo...?

K jedné ze zajímavostí pro nás již těžce pochopitelné, byla jeho závěť: zatímco v ní značnou část majetku odkázal své dceři s podmínkou, že nedotčený jej předá svému prvorzenému synovnu, pak svoji manželce odkázal "druhou nejlepší postel" (postel z hostovského pokojí, jeho vlastní postel, postel, po rodičích...?).

Bohužel, nový dědic se nenarođil, nenarođil se ani nový dramatik Shakespeare, aby pokračoval

Shakespeareova cyklu v pondělí dne 27. března. Hlavní částí večera byla po ouvertuře Smetanové přednáška Šaldova. Probrala podle obvyklého dělení čtyře doby Shakespeareovy tvorby od prvních mladých pokusů přes dobu jasu a dobu pesimistické zachmuřenosti k době smíru, naznačila jeho poměr k předchůdcům a vrstevníkům, ukázala na jeho smysl pro místo a ovzduší příběhu, na bohatství, láhoodu a lyrickou krásu jeho slohu, připomněla skvělost a rozsáhlost jeho umění charakterizačního, vymezila jeho výjimečné místo v pověschném vývoji dramatu, kde stojí tak skoro zcela pro sebe. Míra času přednášce stanovená nedovolovala, aby v ní mohly být se stejnou pozorností pojaty všecky důležité body: dramatická stavba Shakespeareova,

pojem zla (o oběm bylo také zde nedávno mluveno), jeho nestrannost a nepředpojatost, dějíšte jeho příběhu (vřeosviště v Macbethu, chladné ráno v Hamletu), rozdíl mezi ním a divadlem klasickým, ojedinělost jeho lidí atd.

O kousek dalej. Večer byl doplněn Plautovskou Komedií omylou (proč pořád ještě "plná", bůh vš). Shakespeareovi vynořovaly se tehdy, asi roku 1580, nad Plautovými *Menaechmy*, čerstvě ještě vzpomínky na příchod do Londýna a cíl držené tešky smutek Antifolia Syrakuského, když pomyslí na svou osamělost ve velkém cizím městě: "Jsem ve světě jak vody krápeje, jež v moři hledá druhou... sám neblahý se ztrácí v světě". Tak jak Antifolus

Jaké jsou Svěrákovy Nové povídky?

Recenze Lenky Storzerové pro ND

Jako když si sednete do staré měkké pohovky s někým, koho dobré znáte a o kom víte, že umí opravdu pěkně vyprávět. Některé příběhy se zprvu zdají obyčejně – o věcech, které jste sami možli prožít nebo vidět, některé neuveritelně – nad nimiž zakroutíte hlavou, chcete mu skočit do řeči a říct: hele, to se mi taky stalo, ale přesto posloucháte, ani nešpitete, nepřerušíte, protože víte, že ten váš kamarád by vám je nevy-

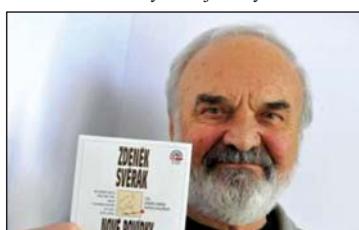
chal vidět. Překvapující konec je také v povídce Ujetá láska, v níž mladý muž zachytí pohled krásné dívky v protijedoucí tramvaji a šíleně se do ní zamílová, nebo v příběhu o dvou manželích, kteří si lezli na nervy tak moc, že si už přípali, aby tu ten druhý už nebyl. Pan Svěrák má svůj vlastní styl – a to i v psaní. Příse dobrou solidní četinou, ale přesto se nebojí vhotit sem a tam do příběhu sprosté slovo nebo slang. Ale opravdu jen sem tam a jenom když to potřebuje, aby dobré vystihl situaci nebo povahu. V povídce Sraz naší třídy autor představí spolužáku efektivně: Štěpánka Rosová, která milovala tak pevná žádrona, že jsem si je při hodinách neúnavně kreslil, přinesla horké páry...

Jeho psaní je barvitě a plně asociací věcí běžných s věcmi nadmíru důležitými – ale to už musíte dávat pozor a míti trochu představivost. „Tém velkým slepeným omylkám se do toho marastu nechce. Protože vídi, co se stalo s těma, co dopadly? Bylo po nich. A tak to padání všešiják zdržoujou, krouží jako ty bílé baletky, co dělají v televizi labutě, něco je zvedá zase nahoru, sláva,

ještě neumřeme, a teprve když už nemůžou, padnou na zem a už nejsou.“ Není to krásá? Dost mi to připomíná náš vlastní život. A tak je to všude. Laskavost, přemýšlivost, radost ... ale i zklamání, klam, smutek a krutost. To vše ve Svěrákových povídách najdete, protože to vše najdete v lidech a budete číst a číst, dokud nedojdete do konce a pak si vzdychnete, knihu někomu půjčíte, protože by to byla škoda, když ji už nikdo nečetl, a budete doufat, že po knihách Povídky a Nové povídky vydou další a další.

Jaké jsou Svěrákovy Nové povídky? Jako ty první. Baječné! A ještě něco, co sem vlastně nepatří: Zdeněk Svěrák také napsal leporelo pro nejmenší, které se jmenuje Mravenčí koloběvka. Je to pro malé dětičky, ale je to tak rozkošné, že si celé několikrát přečte sami. A podívejte se na <http://www.youtube.com/watch?v=2ExADYtrjM0>, nebudeť litovat: pan Svěrák ji tam zpívá malému miminku v takovém tom českém koátku ... vsadím se, že se na to budete dívat nejméně dvakrát.

Napište si, objednejte si, ráda ji pošlu všem, kdož ji chtějí mít v knihovně: www.czech-books.com, tel.: 1.877.287.1015
Foto: <http://www.ceskenoviny.cz>

právě jen tak pro nic za nic, ale že každá ta historka bude mít v sobě nějaké překvapení, něco zvláštního, nějakou pointu a na jednoduš se přestanete divit a nastávati "aha" okamžik. Taková je i povídka o slepém muži, kterému všechni namlouvají, že jeho dlouholetá manželka je stále stejně půvabná jako když si ji bral, který z níčeho nic za-

Marta Herman v našich Nocturnech

► ze str. 1 Tapestry New Opera. Jako sólistka vystoupí v Beethovenově poslední dokončené deváté symfonii. Za sebou má celou řadu úspěšně provedených operních rolí, uvedme kupř. Zerlinu v opeře *Don Giovanni, Cherubinu* ve *Figarově svatbě či postavu Hanselu* v opeře *Hansel und Gretel*. Je laureátkou mezinárodní soutěže Riccardo Zandonai v roce 2010 a úspěšnou účastnicí

Antonín Dvořák

Quebec ambassador lyric competition.

Bylo proto cíti pro obecenstvo Nocturen uvítat mladou talentovanou překyni mezi sebou tím spíše, že je potěšila zpěvem písni českých skladatelů.

Z repertoáru Antonína Dvořáka (1841-1904) si vybrala všeobecně oblíbené *Cigánské melodie*. Nejprve něco málo z historie: V polovině listopadu 1879 skilzel Dvořák svůj první úspěch na vídeňské pódě s třetí *Slovanskou rapsodií* na koncertě Videňských filharmoniků. Při této příležitosti se seznámil s vynikajícím tenoristou Dvorní opery, komorním pěvcem Gustavem Walterem. Tento rodák z Čech rád uváděl v

stupném krokem Dvořákovy písňové tvorby. Obsahově i výrazově se řadí k dílům skladateleva Slovanského období, říká web strana věnovaná našemu skladateli.

Dvořák vybral a seřadil písň tak, aby se střídaly vážné i veselé, melancholické i radostné náladu a aby ve svém celku vyznávaly oslavou svobody a volnosti jako hlavního principu cikánského života. Je přitom ovšem zřejmé, že stejně jako Heyduk ve svých verších, tak i vlastenec Dvořák ve svém zhudebnění pojímal „cikánství“ jen jako alegorii zpěvu o svobodě vlastního národa, analyzují odborníci.

„Nejpopulárnější z celého asi čtrnáctiminutového cyklu je probochybý píseň čtvrtá *Když mne stará matka* (1. Má píseň zas mi láskou zni. 2. Aj, kterak trojhranec můj, 3 A les je tichý kolem kol, 4. Když mne stará matka, 5. Struna naladěna, 6. Široké rukávy, 7. Dejte klec jestřábu) uchvacující nádhernou melodickou linii a silným citovým nábojem, uvádí prof. hudby Dáša Rydlová při vzpomince na nedělní recitál Marty Herman.

Talentovaná žákyně Zdeňka Chalabaly v dirigování, Viléma Petřízky v kompozici na brněnské konzervatoři, Vítězslava Nováka a Václava Talicha v Praze a Bohuslava Martinů v Paříži, skladatelka a dirigentka Vítězslava Kaprálová dirigovala v r. 1937

Českou filharmonii a o rok později již BBC Orchestra, který hrál její skladbu *Millitary Sinfonietta*. Bohužel, dožila se pouhých pětadvaceti let, se spisovatelem Jiřím Muchou se ve Francii vzali dva měsíce před její smrtí.

Ačkoliv tak mladá, stačila složit na čtyři desítky mimofaónně hodnotných skla-

deb: klavírní, komorní, orchestrální, vokální. Ocenovali ji už za jejího života, a také se dočkala například Smetanovy ceny za rok 1938 a v r. 1939 ceny Svatoboru. Většina skladbe Kaprálové byla vydána tiskem, některé dokonce za jejího života.

Jen pro zajímavost - v Česku existuje Kaprálová kvartet, který jsme rovněž na Nocturnech uvítali před rokem. *Cigánské melodie* jsou po *Třech novofrancouzských básních* dalším vze-

stupným krokem Dvořákovy písňové tvorby. Obsahově i výrazově se řadí k dílům skladateleva Slovanského období, říká web strana věnovaná našemu skladateli.

Dvořák vybral a seřadil písň tak, aby se střídaly vážné i veselé, melancholické i radostné náladu a aby ve svém celku vyznávaly oslavou svobody a volnosti jako hlavního principu cikánského života. Je přitom ovšem zřejmé, že stejně jako Heyduk ve svých verších, tak i vlastenec Dvořák ve svém zhudebnění pojímal „cikánství“ jen jako alegorii zpěvu o svobodě vlastního národa, analyzují odborníci.

„Nelze však opomenout už z důvodu silného kontrastu po přestávce uvedené skladby současně kanadské skladatelky Alice Ho. Marta Herman zapívala cyklus písni s názvem *City Night*, což bych považovala spíše za jakousi hru zvuků s hlasem. Bylo použito moderního způsobu hry na klavír - klavírista Timothy Cheung hrál na klávesu, která nevydává-

Vítězslava Kaprálová

la tóny, ale pouze zvuky. Mladá překyně zpívala sebejistě a dynamicky, i když to byla kompozice naprostě nezvyklá - řekla bych, že výrazem zřejmě popisovala deprezivní pocit ze života nočního velkoměsta.

Silným emotivním protipólem vůči skladbě Alice Ho pak byly tři písni Franzse Schuberta z období romantismu. A sopranička dala této písni svůj mladý elán, nádherný sametový hlas a co je pro diváka rovněž příjemné - i svůj úsměv. Stejný pocit většinu přítomných provázel i u provedení dvou písni skladatele Huga Wolfa (1860-1903), jehož tvorba je ještě ovlivněna romantismem, i když jeho písni jsou o poznání modernější. Ale i tak zůstal skladatel velice jemný a melodický, což podtrhl i naše mladá překyně. Mohu jen zdůraznit, že i tentokrát ojediněle umělecky kvalitní Nocturna přinesla to nejlepší. Odcházel jsme naprostě spokojeni a plni krásných hudebních zážitků.“ uzavírá naši hudební navštěvence znalkyně hudby. *Připravila* Věra Kohoutová

“Jedním z děl, které zaujalo i veřejnost, je nádherně zkompagovaný cyklus písni *Jablko s klinou*, opus 10. Jsou to krásné písni moderního stylu let 30. V tomto případě zhudebnila skladatelka básni Jaroslava Seiferta zhruba v roce 1933-36.

Cyklus písni je napsán velice vnímatelně a uspořádán je tak, aby náladý v nich ukryté kontrastovaly: 1. *Píseň na vrbovou pišťalku*, 2. *Ukolébavka*, 3. *Bezvětrí* a 4. *Jarní pouť*, která doslova dýchá svěžestí, jarem, novým životem,“ oceňovala prof. Rydlová, jedna z přítomných Nocturen, která dále uvedla: „Ve druhé části koncertu odeznela úžasné tklivá píseň Vítězslavy Kaprálové *Sbhem a šáteček*. Skladba byla napsána na slova stejnojmenné básni Vítězslava Nezvala z roku 1934. Skladatelka ji zhudebnila o dva roky později. Touto písni bylo později hudební odpoledne vlastně zakončeno.“

“Nelze však opomenout už z důvodu silného kontrastu po přestávce uvedené skladby současně kanadské skladatelky Alice Ho. Marta Herman zapívala cyklus písni s názvem *City Night*, což bych považovala spíše za jakousi hru zvuků s hlasem. Bylo použito moderního způsobu hry na klavír - klavírista Timothy Cheung hrál na klávesu, která nevydává-

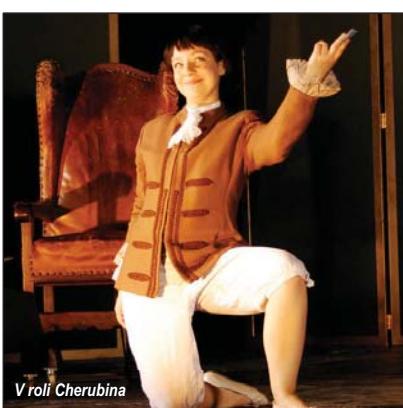
Mezzo-soprano Marta Herman

Nikdy se nehádat s tchýný, jen si v duchu jadrně myslit své „Babičko, ještě si přidáte?“, ptám se své tchýně a krátkozrakým pohledem sleduj, jak jí jídlo ode mne viditelně chutná. „Ale já si přidám,“ řekne rozohněný muž a vykročí ke sporáku. „Potřebovala bych nové brejle,“ řeknu já. „Mám už předpis, ale nikde nejsou žádné hezké obrůčky“. „Když jenom obrůčky, není nic,“ prohodí moje tchýně jedovatě - jen tak do prostoru kuchyně. „A že si nedojedete k Jindříšce, ta by ti určitě nějaké obrůčky ukázala,“ řekne zase jízlivě tchýný a zahledí se na mého muže, svého milovaného syna. „Je přece Jindříšce ještě v té optice?“ „Asi jo,“ prohodí lhostejně můj muž. „Jestli tam půjděs, tak jí ode mne pozdravuj,“ zase tchýně, „to byla moc hodná holka.“ A pak je už ticho, asi se vzpomíná na Jindříšku, se kterou můj muž dost vždycky kdysi žertoval, ale pak dal přednost mně. Když mě má tchýně plné zuby, tak na tu osobu nahlas vzpomíná a připisuje jí ty nejlišťatelské vlastnosti, často i nadlidské. Mně je to celkem lhostejně, mám svých starostí dost a je mi úplně jedno, že Jindříšce nikdy neteklo oka na punčoše, že vždy bývala moc vkusně a přitom skromně oblečená, že uměla vyšívat a háčkovat, že vždy nosila košíčku, aby měla v teple ledviny a další neuvěřitelné přednosti, které já nemám ani omylem. Většinou si beru knihu a odcházím si číst, a tím to celé končí.

bloudí ji viditelně hlavou. Je zmatená a já začínám rozehrávat svou roli nešťastně vdané ženy. Ríkám jí, že se nám nijak dobré nevede, že si nemohu dovolit moc ty obrůčky drahé, že bych doma nepochodila. Špatně zakryvané překvapení a zděšení nad mou pozici utlačované ženy už z „Roláku“ viditelně vykukuje. „Budete ráda, že jste se rozešli,“ ještě řeknu pro jistotu. To už je „Rolák“ hodně na měkk-

MINIATURY ŽIVOTA Jany Fafejtové

ko a vydává způd pultu kazetu dokonalých, značkových zahraničních brýlových obrůček. „Asi se hodně změnil,“ výběrám si jedny z nejdražších obrůček, jsou krásné. Další den si přicházím pro nové brýle, upravené Jindříškou. Mám na sobě módní kabát, dokonale jehlové a nepohodlné lodičky, kolem krku nápadný šátek, přes rameno kabuku. Při placení ani nemrknu a vyklopím v hotovosti celou, neuvěřitelně vysokou sumu a tu ještě velikášsky zaokrouhlím. „Rolák“ je viditelně ve velkém duševním rozpoložení. At! A ani slovo, že by ji pozdravovala tchýně. Je to přece moje tchýně a nejení... Je to přece moje tchýně a nejení...

Vroli Cherubina

programech svých recitálů Dvořákovy písni a nyní skladatele osobně požádal, aby napsal nové dílo přímo pro něj. Dvořák si výbral sedm básní ze sbírky *Cigánské melodie* svého přítele, básníka Adolfa Heyduka. Autor textu také Dvořákem zvolené básně sám přeložil pro Waltera do němčiny. *Cigánské melodie* jsou po *Třech novofrancouzských básních* dalším vze-

Jestlipak je mezi námi někdo, kdo nebyl okouzlen úsměvným a laskavým herectvím paní Stellinky Zázvorkové? A tak tedy pár vzpomínek na ženu, která byla v pravém slova smyslu „DÁMA“ s upřímným a laskavým srdcem prostě ženy.

Narodila se 14. dubna 1922 (skonala 18. 5. 2005 po těžké nemoci). S Milošem Kopeckým se seznámila po jeho návratu z koncentráku. Vzali se a narodila se jim dcera Jana. Manželství trvalo necelý rok. Janu vychovávala její teta, protože rodiče byli pracovně vytížení. V 50. letech získala Stella byt vhercém domě divadla ABC, deceru si vzala k sobě,

ale Jana se pocití, že se jí rodiče nevěnují, nezbavila. Pokusila se připoutat jejich pozornost fingovanou sebevraždou. Také Jan Zázvorka, filmový architekt a synovec Stelly potvrzdil, že to byl demonstrativní pokus, který dopadl špatně. Jana si těsně před matčiným příchodem z práce pustila plyn. Plánovala, že matka jí najde včas, zachrání jí a už ji nebude nechávat samotnou. Jenže cesta od taxiku, která běžně trvala pár vteřin se prodloužila, protože herečka se zapovídala s Naťouškou Gollovou před domem. Zázvorková se s tragédií nikdy nevyrovnala.

Paní Zázvorková vytvořila ne-představitelnou řadu charakterních i komických rolí ve filmech a později i v televizních seriálech. Z té nepřehledné řady bych chtěla namátkou připomenout alespoň několik: Modrý Závoj (1941), Hudba z Marsu a Anděl na horách (1955), Dobrý voják Švejk (1956), Florenc 13.30, Škola otců (1957), Medvěd a Spadla z Měsíce (1961). Oblíbené byly i seriály Tři chlapi v chalupě, Nemocnice na kraji města, Svatba jako řemen, Zabil jsem Einsteina, párovová. A obzajem byla i v Oskarem oceněném filmu Jana Svěráka Kolja, a další.

Ze svého útulného děství si nejvíce vzpomínala na svého tatínka, který byl výtvarníkem, architektem a projektantem, a na to že jeho nejbližší přátelé byli vesměs sochaři a malíři. Rodiče Stelly neměli k sobě vřelý vztah, po čase se nerozvedli, ale rozsešli. Jejím největším ochránce byl její bratr Jan Zázvorka. Místo procházecku jí ráději brával do biografu. Vzpomíná, jak ji kluci propašovali do kina Letná, a když vzrušením nebo hrůzou vykřikovala, tláčeli jí pod sedačku a zakrývali jí oči. Když maminka zjistila, že ji bratr vodi do kina, byl prý z toho pořádný malér. Stella prý měla velikou fantazii, která

se dala těžko ovládat. Vzpomíná, jak si citově chtěla připoutat maminku, která se chystala s tatínkem na návštěvu. Aby nikam nechodila, ustříhla jí šaty a sama

káč je to nejen vynikající herečka, ale také báječná kuchařka. Její bratr Jan Zázvorka popisuje její kuchařské začátky.

„Jednou jsme začali vařit v ješ-

kuchařka je bude odborně používat. I ochutnali jsme krapet toho koření. Bylo výtečné a působilo jako každé koření života, inspirativní. Umělkyně navrhla studený předkrm, technik dostal za úkol obstarat za každou cenu nějakou možnost, jak upéci kousek masa a uvařit trochu Brambor na zátinu neurčený příkrm.

Stavitel vzrazil do doposud stojící stodoly a hledal. Našel starý rezatý rošt a na cihlách udělal ohniště pro různé účely.

Libreto bylo dopísáno, na scéně se objevila dekorace pro první dějství v barvách, které hned usporojí čekání rozbalováný žaludek. Nabízela bíložlutá oka vajec v sépiové hořčicné omáčce posypaná zelenou pažitkou, vedle zeleného paprik plněný třeným tvarohem se sardelovým máslem a červená rajská jablíčka plněná tvarohovou kořeněnou nádivkou se šunkou posypaná sekanaou petrželkou. Košíček krájené bílé velyké pokapané citronem, slabé mázutné máslem se špetkou curvy dekorací doplňovalo. Na alabalu čekaly zadní hovězí plátky silné asi 18 mm a potřené máslem. Každý plátek se před zarolováním zakapal na vnější stranu olejem. Umělkyně na provizorném grilu obracela rolky po dvou minutách čtyřikrát. Prý. Stavitel nechal na vaření dle příkazu dobublat Brambor a pak v kastrálku podobil žampiony s ráně ochuceným rajským protlakem, a míchal.

Umělkyně přikváčila s masem, přehlédla rekvízity a začalo finále. Do podušených žampionů přiliala červené pavlovické. Na talíře skložuly z alabalu plátky masa, bleskově přidala sůl, pepř a tma-vocervená horká omáčka dokončila kouzlo. K tomu ještě kouříci Bramburky, máslo, pepř a sůl. Na scéně se ozval tichý duet myšam, myšam, ke kterému se dopilo červené víno. Jako salát se na scéně objevily plátky z rajčat s květy bíložlutých sedmikrásek v jemném nálevu. Nakonec umělkyně podala ještě moučník. Plátek sýra Niva přelítý teplou švestkovou, rybízovou nebo brusinkovou klevetou. Tohle menu jsme na cha-

ZÁKON YUKONU

Pro ND
Alena Kennedy
Mývala (2 dok.)

Ráno se první probudil Brian a než jsme vstali, tak udělal čaj. Rozvýkal jsem kousek sušeného sobího masa, to je dobré i zmrzlé, sbalil spacák a byl jsem schopen vyrazit opět do blízardu, který od včerejška už trochu ztratil na své síle.

Vlastně se ted' jelo docela dobře. S postupujícím dnem blizzard ochaboval a trejl byl stále znatelnejší, psi odpouštěli a plní energie. Už jsme zase jeli závod - i když nejpomalejší, co se asi v historii Percyho jel. Rekord je 24 hodin tam a zpátky plus 4 hodiny povinného odpočinku v Eagle. Nám to bude ještě chvíli trvat. Kolem čtvrté odpoledne jsme dorazili k jedinému obydlenému srubu na řece u Cassiar Creeku. Cor Guimond, který tam žije, je rybář a lovec kožešin. Jeho tatínek byl Cherokee. Cor je taky musher, a výbornej. Jel před dvěma roky Yukon Quest, nejnáročnější závod severu, 1000 mil z Whitehorse (Yukon) do Anchorage na Aljašce. Larry ho jel už také. Já ho nikdy nepojetu. Nevím ani vlastně proč jedu tenhle závod, závodění mě nezajímá a vůbec mi neseznamí na tom být první. Asi jedu jen proto, abych sám sobě dokázal, že to vzdálen. Cora nejvíce mrzelo, že nejede s náma, že jsme jenom čtyři a ostatní vzdali, což zvýšilo vzrušení a pocit dobroružství - a to jsou dvě věci na světě, které Cor miluje nejvíce, nepočítám-li ženský.

Blizzard už utichl docela, když jsme vyrazili od Cora. Psi si zase odpocinuli a my taky - mohli bychom dneska dorazit na Kennedyno fishkemp na Potok zapadajícího slunce, tak jsem prakticky doma, protože mu dělám na rybovolu už pár let asistenta. Je tam ale jenom malá kabinka, pro dva, takže by bylo nejlepší, kdyby někdo dojel na Čtyřicátou mlíč, kde by byvalá vesnice, která byla založená před Zlatou horčekou ještě před tím, než byl založen Dawson. Když velké město na severské poměry, knihovna Václav Vorlíček. Foto Wikipedia ➤ 11

PANÍ STELLA ZÁZVORKOVÁ

Volný seriál pro ND Stanislava Basy

si ostříhala půlku hlavy. Říká, že byla také divoká a v té své divokosti se nikoho nebála, ani velkých lidí ne. Jednou u babičky byl kočí koně a nadával jí. Popadla sodošku, tehdy se hrdlo uzavíralo porcelánovou zátkou s pérem, uzávěr byl pod tlakem, a praštila ji po něm. Láhev vybouchla a poranila mu nohu. Stellu mu vyrvala bič a bila ho hlava nehlava. V té době ji bylo devět deset let, kdy se odehrál další pro ní hrůzný zážitek. Čau čau přy roztrhal jejího foxteriéra, kterého neměla na vodítku. Její pejsk tam ležel celý zažitý krví a ona kříčela tak hrůzně, až ztratila sluch. Prý se jako dítě dost bála, ale myslí si, že ten strach si sama přivolávala, protože ve skutečném nebezpečí se nebála. Později, když měla pocit ne strachu, ale obavy, dokáza-

t nedostavěném domě na venkově realizace výroby narazila na překážky. Pec byla hotová, ale nevymazaná, tam vařit nešlo. Elektrický sporák nezapojili, tak zbyl vařič, který používali zednici, a na něm byla jedna plotýnka, tak akorát na ohřátí vody na kávu. Materiálová zásoba byla mohutná, dvě tašky jídla a pití. Ovšem všechno v surovinách, které přímo žadonily o teplo zpracování. Pohled na stůl, kde byla celá na drahra rozložena, v nás vytváral nával vzteků.

První reakcí bylo složit vše zpět do tašek, zavřít nehostinný dům a odjet do Prahy. Muselo se dostavit uklidnění a herečka, zatímco architekt sakroval, začala psát libreto: V záhlaví napsala dvě láhve. Jednu bílou, jejíž obsah do ní stočili tři dva páni z Ko-

la si je rozumově vysvětlit a zapudit. Také její záchravy vzteků, které se dívce nedaly přejít, časem vymizely. Říkala, že teď je veliký dobrák, ale potřebovala prý k tomu podesát let.

V patnácti letech dělala zkoušku na konzervatoř a řekla jí, ať přijde příští rok. Nechtěla se vrátit domů a rozhodla se jít do internátu anglické školy. Chtěla se předvádět, od děství utíkala babičce ke komunitantům, přítahovala ji řev hudby, reflektory, světla. Dokonce ji jednou našli v maringotce, i když k cirkusu prý nikdy moc neinklinovala. Líbil se jí vzhůr a atmosféra, která tam vládla. Dělala mnoho sportů - krasobruslení, jízdu na koni, plavání, skoky do vody, byla ráda středem pozornosti.

Na tu Stellu všichni, kteří měli to štěsti, že ji znali, a dokonce byli požehnání jejím přátelstvím, upozornili znělo, že láhve se otevří jako tekuté koření a že

Stellá Zázvorková, Miloš Kopecký, Dáša Veselková a Luděk Sobota v úspěšné komedii Zitra to roztočíme, miláčku

► ze str. 10 ní, švadlena, hodinář, obchod a několik barů. Dneska je tam akorát pár zřícenin, spousta komáru a jeden udržovaný srub, bývalý obchod s kamny, dvěma postelemi zásobou dřeva. Je to prakticky jenom 5 mil po řece od Kennedyho kempu. Zestavím psy zaslechnutý motor. Zastavím psy a poslouchám. Zní to jako sněžný skútr, a taky že to je. Sedí na něm Raymond Briseboix, jeden z pořadatelů a taky pochopitelně musher. „Co je Raymonde, co se děje?“

„Vraťte se zpátky!“ vykřikuje na nás Raymond, „závod je zrušený!“

„Fuck off“, odpoví mu nevzrušený Allan.

„Ne, kluci fakt, dohodli jsme se, že v takovém počasí se nedá jet!“

„Nedá?“, zeptal jsem se, „a můžeš nám vysvětlit, jak to, že my jedem? Když se nedá?“

„Já nevím,“ odpovídá teď už nešťastný Raymond. „Ale Berry už rozdává peníze, dělí je mezi všechny závodníky.“

A to si jak nevšiml, ptá se ironicky Larry, „že má na trejlu ještě čtyři lidi, co ten závod jedou, i když se NEDA?“

„Já vím, ale...“

„Podívej se Raymonde,“ vložil se do toho obvykle tichý Brian.

„Když už jsme tak daleko, tak zpátky nepojedeme, to je snad jasné. A kromě toho, v pravidlech je napsáno, že závod se jede za každého počasí. A že se jet dalo, to jsme snad dokázali!“

„Pojdě, jedeme, nebudeme se zdržovat!,“ pobízí Allan. „Ať zkusí zrušit závod, na to nemají vůbec právo. My jedem. A až se vrátíme, chceme naše peníze za první čtyři místa!“

Opustili jsme Raymonda a jeho sněžný skútr. Poznal, že nemá cenu nás přemlouvat a v duchu s náma souhlasil. Přespal jsem s Brianem v kabíně na Kennedyho fishcampu, ostatní byli již napřed. Měl jsem problém s Hendrixem, nechtěl žrát a vypadal hodně vysílený. Dal jsem ho do saní a vezl ho. Snad se do rána vzpamatuje a bude schopný běžet aspoň vede týmu. Pravidla to sice nedovolují, ale jedu jako poslední, a tak volný pes nikomu nevadí. Několikrát za noc jsem vstával a díval se, jestli se Hendrix cití líp, ale ráno na tom byl hůř než předešlý den. Dal jsem mu páru aspirinu a byl jsem zouflán z toho, že nevím, jak mu pomoci. Nevypadal to jako z přehřátí, měl jsem strach, že je to něco hodně významného.

„Jed, Briane,“ řekl jsem. „Nečekej na mě. Já pojedu pomalu a budu se starat o Hendrixe.“

„Tak ahoj, a good luck!“

Zůstal jsem sám, nakrmil jsem psy, rozehrál jim sníh, aby dostaly něco tepelého do žaludku, zkontoval pracky, jak jsou odřené od sněhu a ledu a zapálil si v klipe cigaretu. Nikjak jsem nepospíchal, věděl jsem, že stejně nikoho nedohoním, a na co taky... Hendrix ležel a těže dýchal. Snažil jsem se do něj dostat aspoň pár kapek vody, ale začal se dá-

vit. Ostatní psi taky nevypadali zrovna nejlíp, a teď navíc povídou větší záťž na saních - no, je čas vyrazit. Prvních pár hodin to ještě šlo, ale s přibývajícím dnem psi viditelně slábli. Dneska teda do Eagle nedojedeme, ale potřebovali bychom kvůli Hendrixovi. Ani ta jízda na saních nemá pro něho lehká, a já už spíš saně tláčím, než na nich jedu. Tak tedy ještě jednu noc ve srubu na trejlu. Už jsme na Aljašce a do Eagle je to sotva dvacet mil., ale v tom stavu, v jakém jsou teď psi, by byl nesmysl snažit se tam dojet. Snad nám bude ráno všechno líp... Zatopil jsem ve srubu při cestě a vzal s sebou Hendixe dovnitř. Musel jsem ho tam odnést, jak byl zasláblý. Už dva dny nežral a i vodu vyzrátil. Nemyslím, že by přežil, ale pořád doufám, že v Eagle - ovšem Eagle je jen polovina cesty, čeká nás ještě cesta do Dawsonu. Seděl jsem u Hendrixe a hladil ho po hlavě - té moudré a krásné hlavě, která mne dokázala vyhrabat už z mnoha problémů. Hendrix byl nejlepší vedoucí pes, kterého jsem kdy měl. Dokázal mne dostat z overflow, když ostatní psi zpanikovali, dokázal být kamarád, a teď tu leží a není v mých silách mu pomoci. Strávil jsem s umírajícím psem celou noc.

Další den nás přivítal ranní služničk. Do Eagle jsem přivezl ještě Hendrixe živého, ale zemřel za tři hodiny po dojezdu v mojí náruči. Pokud jsem chtěl pokračovat v závodě, musel bych ho „pakovat“ až do Dawsonu v saních. Naštěstí mayor závodu, který se poprvé po letech nedostal do Dawsonu ani se sněžný skútrem kvůli blizzardu mi dal zvláštní povolení, že mohu nechat mrtvého psa na místě. Teď teprve jsem si uvědomil svoji vlastní únavu. Byl jsem poslední musher v Eagle a ostatní moji tři kamarádi už ráno vyjeli na zpáteční cestu do Dawsonu. Takže opět nemám kam spěchat!

Během 24 hodin jsem se sám dal do pořádku, ale psi potřebovali delší odpočinek. Všichni lidi v Eagle byli naprostě rájoví, v životě jsem nebyl tak rozmarzený. V Eagle žije kolem 200 lidí a v zimě jsou zdeci odříznuti od světa. Kromě leteckého spojení, nebo lidi, co přijedou se sněžnými skútřemi po zamrzlé řece, a ještě nejbližší město je Dawson City, rozhodně toho provozu není moc. A Yukon Quest a Percy de Wolfe jsou vrcholem zimní sezóny. Po dvou dnech byli moji psi jako noví. Vydali jsme brzy ráno v krásném březnovém dni, kdy sníh se blyštěl duhovými krystaly na slunci. Procházkovým tempem jsme dorazili během dvou dnů do Dawsonu. Když se v dálce objevila světla Dawsonu, psi přidali na rychlosti. Jen Hendrix se s námi nevrací. Byl to dobrý pes a měl jsem ho moc rád. Škoda, bůh vás mu vlastně bylo. V mysli mi zazněly verše Roberta Service. Tak zní zákon Yukonu. Slabí zahynou. Jen silný může žít.

KONEC

Pak jsme došli konečně k tomu pejskovi, jehož srst hrála všechny barvami. „To je ale nějaký divný pes, že? Je vůbec zdravý? A co ta ušiska a ten jeho zlomený ocas?“, jedním dechem se ptala mladá žena. Čekal jsem s odpovídání, ale ten pejsek se opět na mne upřeně díval a nespouštěl z nás oči.“ Ano, mně také připadá

kolem rozhledl a poděkoval mi. „Je vidět, pane, že se vyznáte ve zvířatech a chtěl bych se vás ještě zeptat: Když vy sám byste si měl vybrat, kterého byste si vybral?“ Řekl jsem mu bez okolků, že i pro mne by to bylo těžké si nějakého pejska vybrat. Pokračovali jsme v obchůzce, až jsme došli opět k tomu legračnímu psu. „Po-

personalitu, jinou, než ten druhý...“

„Víte přece, že krásné obrazy, výborné knihy, v muzeu a ve všechny oborech konání člověka bylo leccos vytvořeno právě v důsledku bolesti, strádání a nouze. Uznáváme jejich díla, ale jejich tváře, jejich postavy už nás tolik nezajímají a tak podobně je tomu u těch psů, i když je rozdíl mezi člověkem a zvířetem,“ řekl jsem. „Ano, pane, třeba takový Michelangelo, říká se o něm, že to byl nehezký člověk, dokonce byl ošklivý, ale dokázal takové gigantické věci!“, odpověděla mladá žena a usmála se na svého chotě. „Řekla jste to dobře a vystihla jste to velmi vtipně“, odpověděl jsem ji.

„Je hodně psů různé rasy, někteří se druhým podobají a jiní vůbec ne. U takového psa, jako kupříkladu, můžeme hovořit o raritě, a možná že takový je jen jediný. Pes je velmi významný, ale svým způsobem přeč pěkný, a co ty jeho oči? Řekl bych, že je to moc hodný pejsek a zajisté inteligentní. Je to zcela určitě významný pes a své pány bude milovat, to zřejmě je to hlavní, co jeho majitel od něj žádá!“, řekl jsem rozhodně.

„Ten pes, jak vidíte, není rozhodně čistokrevný, ale říká se, že právě bastardi jsou nejlepší, mají pevné zdraví, žijí déle a více výdrží! Jak se na něj noukám, asi bych si ho vybral a nebyl bych zklamán!“, pokračoval jsem.

Mladí lidé chvíli váhali, pak si něco řekli a muž prohlásil, že se jim pejsek líbí a že si ho vezmou. Konečně se rozhodl, moje pořadatelská služba skončila a měl jsem radost. Oba mně velice děkovali a rozloučili se. Že jsem se proslé do kotečí, pak jsem slyšel nějaký hlas a zazněl jsem zámkem. Asistent útulku otevřel koteč s pejskem a odcházel s mladým párem do jiné místnosti, kde pejska představí novým majitelům a vyřídí všechny formality.

Na cestě ke vchodu jsem se zastavil u skleněných dveří, za kterými ti manželé seděli na zemi a hladili svého pejska. Bylo vidět, že jsou šťastní. Otevřel jsem dveře a oba se na mě usmáli.

„Pošlyste, nebudete-li chtít tohoto pejska, já si ho vezmu!“, nemyslel jsem to važně, ale řekl dost přesvědčivě, a oba vesele zavrtěli hlavou. Pejsek se na mne podíval, a to už byl jiný pohled. Měl jsem dojem, že konečně prožívá pocit jakési jistoty. Krasavec se ještě jednou na mě podíval a zdalo se mi, že dokonce na mě mrkl. Ted nebyl vůbec smutný, vrtěl veselé tělo legračně zahnutým ocasem, teď to byl šťastný pes.

Při mém posledním pohledu na něj - chtěl mi asi poděkovat, ale radostí, že má konečně svého pána, jsem pro něj už neexistoval. Tušil jsem, že to bude hodný a významný pes a že majitel s ním budou spokojeni.

Odcházel jsem z budovy s pěkným pocitem. Pamatuji se ještě, že ten den bylo zamračeno a dokonce pršelo, ale i tak to byl pěkný den. KONEC

Návštěva psího útulku

Pro ND Vladimír Bumbala (2 dokončení)

pes zvláštní, ale určitě je zdravý ale všimněte si těch očí, ty jsou přece velmi zajímavé a prozrazují věrnost!“ řekl jsem.

Ti dva přestali jevit zájem o tohoto pejska a pomalu odcházel k dalšímu kotci. Legrační pes se stále na mě upřeně díval a zdálo se mi, že mi říká - „prosím tě, zastav je a řekni jim, ať si mne vezmou. Běž, běž honem k nim a ať se honem vrátí, já už tu nechci stále čekat, vždyť už jsem tu několik týdnů, a je to stále dokola, a já tu musím pořád tvrdnout. Už bych chtěl mít vlastního pána a bydlet někde jinde. Běž honem za nimi a ať se vrátí, já vím, že je přesvědčen!“ Pes se stále upřeně na mě díval a já měl pocit, že pořád slyším jeho prosbu, ale pak jsme pokračovali v obchůzce. Tak jsme stále chodili a oni se nemohli pořád rozhodnout... Už jsem v tom útulku byl dost dlouho a tak jsem těm mladým li-

dívejte se třeba na toho, který se vám asi moc nezamlouvá, ale vy posuzujete kvalitu podle jeho fyzičkého vzezvání, ale i tento pejsek má přece svou personalitu. Ta je důležitější, neboť ne nadarmo se říká, že pes je nejlepší přítel člověka. Co je plný krásný pes, když neposlouchal, byl divoký a kousal by!“ řekl jsem jim. Mladí manželé spolu dlouho hovali a souhlasili se mnou.

Pokračujeme v rozhovoru: „Existují lidé, kteří nevynikají tělesnou krásou, a jsou významnými lékaři, malíři nebo spisovateli, a tak podobně tomu je i u zvířat, i když je mezi nimi rozdíl. Zvířata jsou ovšem jiná a u psů víme, že jsou výborný hlídaci, lovci, opatrují děti a staré lidi, ale také mnozí mají schopnost jít po stopě a vypátrat zločince. Jsou psi vyučeni doprovázet slepcy nebo najít nebezpečné závady. Všem psům, téměř bez výjimky, je dána

Foto wikipedia

dem řekl, že je budu muset opuslit. Oni se na mě s rozpaky podívali, že jako ztrácí ochotného průvodce, mladý muž se ještě jednou schopnost milovat lidi a stát se ještě věrnými přáteli. Znáte jistě na toto téma nějaké pravdivé příběhy. Téměř každý pes má svou

Hlasy zvonů byly vždycky pro člověka spolehlivým posestvím – ať už zvěstovávaly věci radostné, varovné či přímo zlé. Uchovat jejich zvuk v trvalém záznamu, to je cíl, který sleduje nový dlouhodobý projekt s názvem Hlasy jihoceských zvonů. Díky tomu se na počátku třetího tisíciletí pořizuje kompletní dokumentace zvonového inventáru v celé Česko-budějovické diecézi. Na zvony na českobudějovické Černé věži došlo 17. března odpoledne a nahrávka jejich záznamu – nejdříve souběžně každého ze zvonů a pak různých jejich kombinací – trvala přes dvě hodiny. Tento neobyvlný koncert pak odyskal v ukázce Českých rozhlasů o velikonočních svátcích.

V českobudějovickém rozhlasovém archivu je tak již okolo půl tisícovky nahrávek zvonů ze 210 měst a obcí na jihu Čech, včetně zvonů ze tří kostelů jihoceské metropole – sv. Jana Křtitele, sv. Prokopa a sv. Jana Nepomuckého.

Zvonice na Černé věži, postavená třemi různými italskými stavitelem v letech 1549-77, sdružuje zároveň funkci městské věže i kostelní zvonice při katedrálním chrámu sv. Mikuláše. Celkem zde napočítáme

Poselství zvonů z jihu

Pro ND
Hana Hosnedlová, ČR

sedm zvonů ze 17. a 18. století a jeden nový z roku 1995. V roce 1723 si na zakázku městské rady zřídil v Českých Budějovicích dočasnou zvonářskou dílnu linecký zvonař Silvius Kreuz. Nejdříve v ní vznikl zvon sv. Mikuláš (dnes nazývaný Bumerin), vážící 3500 kg – největší zvon v diecézi. Následovaly další tři zvony – Oktáva, Poledník (který zvonil pouze do roku 1917, pak byl zahrán pro vojenské účely a přetaven) a Marta. Dnes je doplňuje Stříbrný a také malý zvon Maria. Žcela nahore věži je pak umíráček.

Celý soubor byl zařízen na ruční zvonění až do roku 1995. Mělo to své nepomíjející kouzlo. Uvažuje se dokonce o tom, se k tomuto unikátnímu způsobu, alespoň v případě některých zvonů, v budoucnu zase vrátit. Foto autorka

Necelých 100 kilometrů jižně od Izmiru (původní Smyrna) připlouváme k naší poslední turecké zastávce, přístavu Kusadasi. Po druhé světové válce v českých zemích došlo k odšunu, vynáni tří milionů původního obyvatelstva jedním směrem. Po první světové válce nejen v tomto Kusadasi se uskutečnil dvousměrný pohyb řeckého a tureckého etnika. Jedni ven, druzí sem. Ted nás tam výtá velikánská socha Atatürka na kopci. Vpravo je k spatření malebný ostrůvek Guvercin Adası (Ostrov holubů), původně turecká tvrz ve středu proti pirátům, nyní přetvořená v poklidnou restauraci, k níž ze pevniny dojít po solidně zbudovaném můstku. Tak nám to aspoň pohledem z paluby připadá.

Na rozdíl od Dikili, předchozího přístavu skrových rozmezrů, jsme zde v prostředí se snad už sto tisíc obyvatel a za letní sezóny nabobtná aspoň milionem evropských turistů se značným dopadem též na cenu nemovitostí. Tak potvrzována nabídka realitních kanceláří. „A shopper's paradise and a sight-seer's dream“ – nehorázné, odrazující hyperboly, a přesto seznamování s takovým prostředím stálo za trochu sebezapření. Do obchodů jsme lákáni, ale ne vtahotováni. Bez úhony jsem odolal naléhavému vábení holiče s připravenou brítvou v třesoucí se ruce.

JEŠTĚ JEDNA PLAVBA (9) PRO ND OTA ULČ

klad několikrát ověřil po návratu z Afriky, Pacifiku, Nové Guineje jen s jedním paňákem, s kvalitními exponáty domorodého kumštu tam za paket k mání.

S prostředím energického koncerního počínání koexistovala místa zajímavá, autenticky turecká architektura. Tradiční brány, šance, nemohou měsit. Na realitu, že jsme v převážně mořemánské zemi, nám nedalo zapomenout kvílení muezinů, magetofonové nahrávky kdesi z minaretu. Však zrovna budou pátek, sváteční islámský den.

Méně slyšitelny, ale značně viditelný, byl turecký nacionalismus, vlažící patriotické vlajky snad v každé ulici I zde jsem počítal šátky na ženských hlavách. V Kusadasi jsem těch zabalených postřehl nejmíni ani tak pět a půl, vesměs jen staré babky. Důkladný to kontrast v porovnání s velkým množstvím ladných až lahodných mladic.

Odjezd do historicky daleko významnější končiny – Efesus, před třemi tisíciletími založené město. V dánovnou se stalo centrem tehdejšího světa, poté centrem

Chrám Artemidy byl i chrámem Diany, též bohyně lovů (římské) – a rovněž prosazovatelkou lidských práv, de facto pramatka feminismu. Jíž tehdy dálna vzkvétala umělkyně, úspěšné malířky. Stoprocentně řecký Efesus byl ale pozřen římskou republikou s dopadem hanebně vysokých daní a vysáváním městského pokladný. V 1. století B.C. město mělo milion obyvatel, svým počtem v celé říši ho pouze překonal hanebný Řím. V římské době v divadle pro 25.000 návštěvníků se pořádala utkání gladiátorů a v nedávném roce 2007 archeologové tam objevili gladiátorův hřbitov. Na téma měst svého času kázel svatý Pavel.

Efesus se v 5. a 6. století stal po Konstantinopoli tím nejvýznamnějším městem byzantské éry (395-1071 A.D.). V roce 406 Jan Chrysostom, arcibiskup Konstantinopole, v tradici maniaka Herostrata, sice s jinou motivací, ale s větším dopadem, poručil zničení chrámu Artemidy. Tento jeden ze sedmi zázraků světa definitivně zničilo zemětřesení ve století sedmém (614 A.D.) a teprve koncem století devatenáctého se podařilo jeho zbytky objevit a ze základů všechny všudy se zachoval jen jeden ionský sloup.

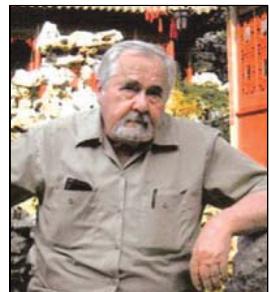
Město začalo hynout, Arabové ho zplundrovali v sedmém století, Turci ho dobily koncem jedenáctého. Nerovný rozcouraný tam terén, zejména obtížně se zvládá návštěvníci s vysokými podpatky. Blízko u Garden of Ephesus Museum Turci v šestnáctém století vystavěli lázně. Fotografujeme Herkulovu bránu ze všech stran.

Návštěvníkům nenasytným se až příležitostí seznámit s aspoň dalšími patnácti památkami. S bazilikou svatého Jana, apoštola, evangelisty, proroka. Ve větší vzdálenosti (170 km) od Kusadasi, je dálne helénské město Aphrodisias, jež, jak jméno naznačuje, je zasvěceno Afrodité, bohyni lásky.

Leč, našli se i takoví spolucestovatelé, jimž se z lodí vůbec nechce. K dispozici měli nabídku různých aktivit hned brzo po kurování. Ze seznamu z onoho pátečního dne uvádím pář příkladů:

- 7:30 - Step Aerobic pod dohledem cvičitele nebo Walk a Mile, čtyřikrát dokola po palubě k odhánění obžerstvím získaných kalorií, - 8:00 - Tai Chi pro začátečníky nebo Daily Quiz and Sudoku Challenge, - 9:00 - Meditation nebo Pathway to Yoga, - 10:00 Card players Meet - setkání karbaníků, 13:00 - Matinee Movie: The Maiden Heist, 14:00 - Cruise Classics: Hockey Golf Put, - 15:00 - Afternoon Tea accompanied by beautiful music, - 16:00 - Team Trivia Challenge

ge nebo Windows 7 with Techspert John, 16:45 - Sabbath Eve Oneg Shabbat, náboženská záležitost židovská, 17:00 - Mass is Celebrated

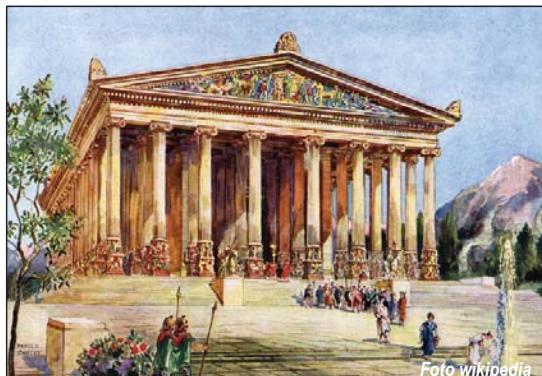

with Father Jose Rebaque - totéž katolicky, 19:30 - Game Show: Liars Club, 21:30 - Name That Tune with Dr. Boogie, - 23:00 - Dance the Night Away.

Trsání, hopsání mi nikdy neučarovalo a rozhodně bych se mu nevěnoval po vyčerpávající inspekci zbytků legendární metropole, založené před třemi tisíciletími. Chtěl jsem si s někým popovídат, což se mi podařilo s manželským párem Jihoafričanů z Kapského města. V těch končinách jsem už párkrát byl a s chutí se dozvídal některé novinky, např. o Juliusovi Malemovi, mediálně značně zviditelněném mládežnickém vůdci, prozpravujícím svou oblibenou písničku, doporučující zabijet Bury, spoluobčany bílé plati. Jeho oblibeným nápojem je „modrá“ – ta pří zcela nejdražší skotská Johny Walker whiskey, a tento luxus si vylepšuje smícháním s coca-colou. Prezident republiky a částečný analfabet Jacob Zuma se věnuje jinému, rovněž podivnému počínání. Prezident Robert Mugabe v sousední Zimbabwe, jeho značnou zásluhou drasticky zchudlý, dosud nebyl lidem zasloužen svržen, natož i pozřen, a zcela určitě příčinou jeho dosavadní nedotknutelnosti jsou diamanty, jejichž tamější nedávno objevená naleziště. Dána Čípanům k dispozici a ti větem v Radě bezpečnosti OSN zaručí, aby se jeho režimu nic nepřijemného nepřihodilo.

Další zajímavosti přišly na příčes a tolik jsme se zabředli, že nepadla ani jedna zmínka o tamější turecké realitě – díkladně dlouhodobém kurdském boholehlavu. Po té, co ilegální PKK, strana kurdských patriotů a povstalců, způsobila smrt 24 mužů v uniformě, Erdoganova vláda právě vyslala deset tisíc vojáků s letectvem podporou do jihovýchodního konce země. Odvetná akce právě probíhala na pěti místech s asisencí oněch drones bez pilota, helikoptér a stíhaček F-16 a F-4 s pilotem.

DOKONČENÍ PŘÍSTĚ

Ceny nabízeného zboží nejsou označeny ani v tureckých lirách, ani amerických dolarech, ale pouze v euro, vzdor jeho problematiky budoucnosti, jakoby Řecka nebylo. Lákavé nabídky, zejména v obchodech s koženým zbožím a s koberci. Jak ale koberce sebou vlivet, do letadla přinášet? Hlavou se mi mihla vzpomínka na mohutnou dvoumetrovou domorodku na ostrově Pago Pago mě přesvědčující, že její tapa, deset metrů dlouhý výrobek, mi svíne a já si do letadla přinesu a pohodlně domů odletím.

Jsem poučen dřívější zkušenosť, že se nemůžou opomítnout koupě zboží jen proto, že jsou ho kolem obrovské, až odstrašující hromady. Když koupím a domů pak přivezu, z oní maličkosti, devalvované, znicotňované původním pohledem na okolní množství, se pak stane považovaný unikát, a majitel nabývatek si třeba povzdychně a zkriticuje, proč toho nekoupil víc. Tak jsem si napří-

ranného křesťanství a nyní to je zejména turismus. Co do vzdálosti nikoliv v čase, ale prostoru, měl jsem k dispozici tři informační zdroje a každý s informací o jiné vzdálenosti: 18 km, 30 km, 30 mil.

Tak či onak, Efesus je pokládán za nejlíp zachované město davnověku v egejské oblasti. Tam v šestém století B.C. vybudovaný chrám Artemidy (prý se stavěl 120 let), bohyně plodnosti a nočního lovu, získal v tehdejší době ocenění jako jeden ze sedmi největších divů, zázraků světa. Pomatenci Herostratovi se ale podařilo (356 B.C.) chrám zapálit a částečně zničit. Dodnes je žhář světem pamatován adjektivem "herostratovský" jako synonymum pro zkázonosný čin za cenu svého způsobilého a tak dosažené nezmrtvnosti.

Město se začalo hodně zvelebovat po slavném vítězství Alexandra Velikého nad Peršany v bitvě u Granicus (334 B.C.).

CESTA NA KANOI PO STARODÁVNÉ VODNÍ TRASE KANADSKÝCH VOYAGEURŮ Z MONTREALU DO JEZERA SUPERIOR

Procházel jsem momenty psychologických krizí a beznaděje, kdy jsem pochyboval, že je vůbec možné v moderní době portáž spojit. Konečně se však řeka

dny odpočinku! Vidina snídaně v Tim Horton's zálitá ledovou pepsi colou mne však vzbudila brzo. S použitím městského autobusu jsem navštívil několikrát střed

PO STOPÁCH KANADSKÉ HISTORIE

Pro ND Jan Soukup (7)

La Vase uklidnila a značně rozšířila, jak se začala přiblížovat ke svému ústí do jezera. Jednu chvíli plaval v těsné blízkosti mé kanoe velký tmavý bobr. Asi si neuvědomoval, že nejem plovoucí kláda, dokud jsem na něj nepromluvil. Na to vzápětí plácl hlučně ocasem a zajel kolmo pod hladinu. Za dalším zákrutem mě ze břehu pozoroval veliký myval se zdánlivým úsměškem cheshirské kočky. To už se ale šerilo. Na kraji stromů pomrskával krátkými

ocasy srncí pář. Když jsem konečně po třináctihodinové dráze triumfálně vplul do jezera, slunce se právě nořilo do jeho lesklé hladiny na obzoru. Čekal mě ještě poslední půlkilometrová portáž do komerčního tábora, které bylo vzdálostí pouze 10 km. Stan jsem stavěl v úplné tmě. Cítil jsem ale nezměrné štěstí z dosaženého výkonu. Přesvědčil jsem sám sebe, že mám v sobě to, co měli De Champlain, La Vaudreury, David Thompson, Alex MacKenzie a jiné slavné osoby, které tudy všechny musely projít. Byl jsem dokonale vyčerpaný, nemohl jsem ani narovnat hrud. Ale najednou se zastavil čas. Jíž jsem nikam nemusel spěchat, napínat svaly, dělat si starost, jestli najdu táboření. V kabince umývárny jsem si přitáhl plastikovou židlí na převlékání pod horou sprchu a pod ní jsem seděl po půlnoci, kdy tábor již spal, snad hodinu. Hojil jsem v ní bolest unavených svalů, a opětovně jsem vychutnal své štěstí z úspěšně dosaženého cíle. Ráno si můžu připravit třeba do polohy - říkal jsem si. Dám si tady tři

k podpaží. Potah se k lodi přišňoval jako kůže na buben tkanicí skrz poutka, zatěsněná v bočích kanoe. Chránil proti nabírání vody jak v jezerních vlnách, tak i v peřejích, ale byl také šikovný pro ochranuvníku i pádlače od deště a od odváti obsahu větrem. Na vrchu měl potah přišitá poutka na držení vodotěsného mapníku a rozařené „harmoniky“ skládací solární nabíječky. Měl také kapsy a úchyty pro skladování pádla i pádla rezervního. Lod' měla náznak kylu, který dobré vedl na hladké vodě jezera, ale stále ještě dovoloval dostatečnou manévrovatelnost v peřejích. Kevlarový materiál ji udělal lehkou (20,5 kg) pro nošení na ramenou. Dokrašovala ji skvělá jasanová a třešnová výdeava.

Zpočátku výt zprava zpředu spolu s dětikem osvěžoval mou tvář vybíchanou vodní tráší. Ale s pokračujícím rámem se vyjasnilo. Na modrou oblohu se vyhoupl slunce a vítr postupně slabl, což bylo velmi neobvyklé. Kráčel po kružku mi to dodávalo odvahu stále více zkracovat křivku mého pohybu od A do B. Bližila se čím dál více k přímé čáře namísto původní girlandy, která měla vykrajovat jižní zálivy jezera. Často jsem tak pádloval kilometry od břehu. Při poledním přistání na oběd jsem již sotva rozeznal město North Bay - můj ranní start, v oparu dálka za rozlohou jezera. Ze svého tábora večer, na špičce ostrova hledící na východ, jsem měl již North Bay schovanou za obzorem zakřivení třpytivé vodní plochy. Dosáhl jsem západního konce jezera za jeden den! Naopak to předělalo všechna moje očekávání. Odtud vytéká na západ řeka French, která je pokračováním historické „vodní transkanadské dálnice“. Od překročení rozvodí na portáži La Vase jsem se teď již pohyboval jen „kopce“ na řece French, či „po rovině“ na jezerech Nipissing a Huron. Jediné „stoupání“ na mne čekalo před městem Sault St. Marys. Budu tam pádlovat proti silnému proudu krátké řeky St. Marys, která vytéká z poněkud výše položeného jezera Superior do nižšího jezera Huron. POKRAČOVÁNÍ

Pro každého z nás se obyvatelstvo světa dělí na několik skupin. Tu první tvorí naši příbuzní, s těmi jsme spjati svou krví a DNA. Pak to jsou přátelé. S těmi jsme spjati společným zájmy, a tím, že je nám v jejich společnosti dobré. Už je známe dluho a víme, že se na ně můžeme spolehnout. Pak příje velká kategorie lidí označovaných prostřednictvím slovem „známí.“ To mohou být naši sousedé, kolegové nebo i lidé, kteří jsme třeba jen krátce potkali na dovolené a seznámili jsme se s nimi.

Někteří z kategorie známých po určitém čase postoupí do kategorie našich přátel, a na jiné časem úplně zapomeneme. Stanou se tak pro nás členy té čtvrté, několikamiliardové kategorie lidí, které neznáme. Jsou mezi nimi ti, kteří mluví naším jazykem, i ti, kteří mluví jedním z našich adoptovaných jazyků, také ti, kteří sdílí naši víru a názory, ale většinou lidé, o kterých nevíme absolutně nic. Naši vztah k nim je často diktován tím, co o nich čteme v novinách, nebo co o nich slyšíme v televizi i v jiných médiích.

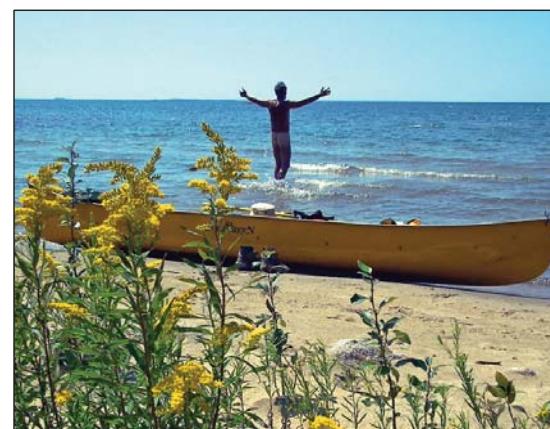
Ale pro nás pro všechny, kdo jsme chodili do školy, existuje jedna subkategorie, která je naprostě speciální a výjimečná. Spolužáci. Lidské

bytosti, se kterými jsme byli po řadu let, pět a dříve i šest dní v týdnu, užíváni v jedné místnosti. Se kterými jsme tak, ať jsme chtěli nebo nechtěli, museli sdílet své sily i slabosti. Zamyslete se nad tím. Ani vaši rodiče neměli žádnou představu o tom, jak jste vypadali, když jste byly vyvolány k tabuli a nebyly jste schopni odpovědět na otázky učitele. Ale vaši spolužáci vás viděli. Viděli, jak se klepete a jak se usilovně snažíte vymyslet správnou odpověď. Smáli se, když jste se při hodině tělocviku marně snažili vyšplhat bez přírazu po laně. Věděli o vás prostě všechno - dobré i špatné.

Každý z nás měl ve škole momenty, na které ani po padesáti letech není pyšný. A vaši spolužáci vás při tom viděli. Viděli, když vás někdo přepral, nebo jak jste utekli před někým, z koho jste měli strach, že by vám mohl nabančít. Viděli, když jste se snažili úlisně větrit do přízemí panu učitele nebo paní učitelky, stejně jako když jste se v nesnázích uchýlili k hloupé dětské lži či podvodu. Sami si na to dobře pamatuji, a možná se ještě dneska začervenáte, když si na to vzpomeneš. Pak škola skončila. Čas rychle ubíhá. Prozírali jste už velkou část svého života, máte svoji vlastní rodinu a řadu úspěchů i neúspěchů za sebou. Úspěšně jste se protáhli spoustou složitých životních situací. Dosáhli jste určitého postavení ve společnosti a na ty mnohé blbosti, které jste v mládí provedli, jste už skoro zapomněli. Pak se najednou sejdete se svými spolužáky po nějakých 40 či 50 letech na sjednu abiturientů. Jste obklopeni skupinou lidí, kteří vypadají úplně jinak než když před mnoha lety, a přitom jsou vám povědomí a blízci. Tím, jak mluví, tím, jak se smějí i tím, jak jednají. Přestože vypadají jinak, v mnohých ohledech zůstali úplně stejně jako byli kdysi dávno ve druhé či deváté třídě. Panuje mezi vám jakási neimittovatelná důvěrnost. Je to snad

tím, že si uvědomujete, co všechno o vás věděl a co zase na opátku o nich víte vy. Celý večer se dobře bavíte. Divíte se, jak se všechni změnili. Potom, co se vás některé spolužáci zeptají, kdo vlastně jste, vám dojde, že vy jste se změnili také. Mluvíte s lidmi, které jste už desítky let neviděli, a přitom si připadáte, že čas vůbec neběžel. Vítě přesně, co od nich můžete očekávat. Je to úplně jako byste stále ještě seděli vedle nich v lavici a společně netrpělivě očekávali zvonec oznamující konec hodiny, čas vysvobození. Když se pak všechni rozchází, abyste se ze sna mladých let vrátili do normálního života, je vám to trochu líto, že se hned tak zase neuvidíte. Kdo ví - možná už nikdy. Ale takový je život... s tím se musíme jen smířit.

Vraž do toho čtyři vejce, garum a pepř!

Pro ND Eva Firlová

Pohled na padající vločky v březnu na mě působí jako mokrá deka; a jako protilek začnu vařit a péct, ačkoliv jsme většinou doma jen dva. Manžel Rost'a tvrdí, že se má dobré z mé nechut-

ti ke sněhu a navrhoval, že bych měla připravit nějaké starořímské pochoutky. Poptala jsem se, jestli tyto pochoutky chce i s tehdejší případou, kterou Římané dávali prakticky na všechno, což bylo garum.

Garum sloužilo přibližně jako naše hořčice, majonéza a kečup dohromady. I v článcích nebo knihách, kde je zmíněno garum, je jeho výroba taktně zamíljená. Je to omáčka, která se tvoří fermentací vnitřnosti ryb v slaném nálevu. Dotyčné kousky ryb se naložily do slané marinády do amfor a zakopaly do písku až na půl roku. Prý byl konečný produkt jemný a dobrý, ale jeho výroba byla vykázána z měst, nebo produkovala stejně pachy jako třeba koželužny.

Rost'a odmítal garum, neb říkal, že má kečup i majonézu i kremžskou hořčici. A já jsem se s poohlédlem na padající sníh ponofila do kuchařské knihy Marcia Gavie Apicia z 1. století n. l. přibližně z doby Tiberia. O Apiciovi psalo několik moralizujících Římanů, jako třeba Seneca nebo Plinius Starší jako o příkladu decadence a degenerace. Také o něm fiktivně psali, že probendil majetek rodiny na delikatesech.

Ovšem, zatímco se nám nezachovalo příliš mnoho moralizujících psaní, zachovala se nám prakticky celá *Apiciova kuchařská kniha* kromě pojednání o omáčkách.

Kniha je rozdělena jako naše kuchařské knihy – knihy Maso, Ryby, Čtyřnožci, Drůbež, kniha o Kuchyňském hospodaření, ba i

knihu Luštěniny. Je třeba si uvědomit, že v té době v Itálii neměli rajčata, ani polentu, ani těstoviny, takže luštěniny a jiné zeleniny byly náhradou jiných příloh. Jistý problém představuje koření. Naše současná sůbra koření není příliš bohatá, i když se v posledních pár letech rozmožuje i v běžné samoobsluze. Díky tomu se některé překlady liší v koření i v různých salátech, protože v té době kolem Středozemního moře využívali daleko více rostlin, které lze najít v místě.

Apiciova Kniha byla známá v mnoha opisech i ve středověku. Byla vytiskena jako jedna z prvních latinských knih v 15. století, v benátských tiskárnách. Popularita knihy je zřejmá, protože byla vydaná hned čtyřikrát za sebou.

Apicus nezapomněl na záklusky, takže jsem se ponofila do Aliter dulcia – jiný druh záklusků. Dávám k úvaze s moderními mírami: 250 g nahrubo drcených mletých ořechů (asi vlašských), 100 g hrubé drcených nebo mletých piniových orfísků, 3-4 lžíce medu 1 lžíčka nasekané routy (rostlina), která je kolem Středozemí hojná, ovšem i v Česku se také pěstuje, třeba jako skalnička s hezkými žlutými květy, anglicky rue, 50 ml passum – passum je varené čerstvé víno nebo hroznový mošt. Vaří se tak dlouho, až je ho polovina množství.

Možná stačí hroznový mošt, do něhož přidáme med k zahuštění. 50 ml mléka, 2 vajíčka, med a pepř na konečnou úpravu. Všechny přísady smíchat dohromady a pak těsto uvařit. Jak? To se tam neříká. Možná myslí péct. Nebo smažit. Nebo házet do vařící vody jako kapání. Nakonec se výrobek pokope medem, a posype pepřem. Hmmm.... nejsou si jistá o routě, vím, že se také používá jako protihrůzky přípravek. Posypán záklusků pepřem není zvláštní: pepř byl velmi módní záležitost, jen co Římané objevili kouzelný ostrov Taprobane, Cejlón, dneska Srí Lanka, a čile předávali stříbrné denáry a zlatý aurē za koření. Tak to asi ne, což?

A což takhle třeba suflé?

Nebo tomu říkat bublanina? Patina de piris - suflé nebo bublanina z hrušek:

1 kg hrušek oloupanych a bez ja-

derníků, 6 vajíček, 4 lžíce medu 100 ml passum (popsané výše) troška oleje, 50 ml liquamen (liquamen je něco jako garum, na vrhuji nahradit čtvrtkou lžíčky soli), půl lžíčky mletého kmínu - a samozřejmě nakonec - jak jinak - trochu pepře! Smichat uvařené a podcreně hrušky se všemi ostatními případami (kromě pepře). Vařit na velmi mírném ohni možná 30 minut v hrnci. Hotové lehce pospat pepřem.

Jenže, doma nemám ani hrušky a ani piniové orfísky. Zato ale mám v ledničce kuře! Co říká Apicus v knize Drůbež o kuřatech?

Ríká toho dost. Neláká mě kuře s názvem Pullus fusilis (lité kuře; nebo podle předpisu spíše kuře s tekutou nádivkou). Zajímavější zní Pullus Frontinianus. Tedy kuře ala Fronto. Asi nějaký konkurenční gourmet:

1 kuře, 100 ml oleje, 200 ml liquamen (nahradit 200 ml bílého vína asi dvěma lžíčkami soli)

1 větvička pórku, nebo stonky pórku koření: čerstvý kopr, saturei (tohle mi dalo práci, ale je to česká saturejka zahrádní, která se používá jako koření), koriandr, pepř a defritum, což je asi fíkový sirup.

Kuře se smaží ve směsi liquamenu a oleje, k tomu se přidá všechno koření kromě defritu. Osmázené se přenáší do trouby a peče. Na talíř se dá trochu fíkového syru a na to se položí kus kuřete ala Fronto - a posype se pepřem, samozřejmě.

Mám své pochybnosti o fíkovém syrupu. Dá se nahradit vařeným moštěm, tedy passum. Rozhodla jsem se, že hledat náhrady za různé koření a případně jen na mou jemnou a křehkou konstituci příliš vyčerpávající. Než odejdou trénovat bojové umění aikido a vyřídit si fyzicky účty s jistým Jonathonom, udělám normální bublaninu - mám zavařené třešně. Samozřejmě bez pepře.

NOTES:
 * Yearly membership fee of \$20.00 will be payable after the application has been approved by the Board of Directors.
 * If a spouse is interested in applying for a membership, please fill in a separate application.
 * In accordance to the by-laws of MMI newly approved members are not eligible for membership on the Board of Directors during the first year of their membership, however, they are welcome to participate in the activities of various committees in accordance with their interest.

RECOMMENDATION:

NAME: _____ NAME: _____

SIGNATURE: _____ SIGNATURE: _____

DATE: _____ DATE: _____

NOVÝ DOMOV (NEW HOMELAND) – CZECH AND SLOVAK BI-WEEKLY

Vydává Masaryk Memorial Institute, Inc., 450 Scarborough Golf Club Rd., Toronto, ON M1G 1H1. Řídí tiskový výbor MMI. Redakce si vyhrazuje právo příspěvek zkrátit, redakčně upravit a rozhodnout o jeho event. zárazení. Z predplatného nevyplývá predplatitel záchranný nárok na umístění jeho článku do novin. Anonymy neotiskujeme. Názory prezentované v uveřejněných příspěvcích nemusí výjednávat stanovisko redakce ani MMI. Nevýžádané rukopisy a fotografie redakce nevrací. Redakce neposkytuje žádné informace o autorech.

Redakční rada: Lanny Rosický (ČR), Brigitá Hamavašová, Barbara Sherriffová (konzultantka jazyka anglického), Jiří Grošman a Miloš Krajný (Toronto), Josef Skála a Jiří Adler (Vancouver), Alena Martinů (Montreal), Eva Firlová (Sudbury), Radka Mayerová (Edmonton), Richard Štítilka (slovenská komunita Toronto).

Masarykův ústav (MMI) je charitativní organizace, reg. č 11958278RR0001. Jejím posláním je udržovat české a slovenské kulturní tradice a obhobcovat tak život kanadské veřejnosti. Kancelář Iva Ječmeně tel. 416.439 4354 (UT, ST, ČT), fax 416.439 6473, office@masaryktown.org

Roční předplatné: Kanada \$ 46 CAD, USA \$ 68 USD, ostatní \$ 96 USD. Šeky zasílejte laskavě na adresu redakce (viz nároh, shodna s adresou MMI). Ceny inzerátů sdělíme na požadání. Tyto noviny byly vybrány Národní knihovnou ČR jako kvalitní zdroj, který by měl být uchován do budoucna a stát se součástí českého kulturního dědictví.

Stránky jsou archivovány několikrát ročně a jejich záznam je součástí České národní bibliografie a katalogu NK ČR. Sfredaktora a grafická úprava Věra Kohoutová tel: 416.439 9557 email: vera.toronto@gmail.com

SVÁTEK MAJÍ V KVĚTNU

18. TÝDEN

ÚT 1. Svátek práce
ST 2. Zikmund
ČT 3. Alexej
PÁ 4. Květoslav
SO 5. Kláudie
NE 6. Radoslav

19. TÝDEN

PO 7. Stanislav
ÚT 8. Státní svátek
ST 9. Ctibor
ČT 10. Blažena
PÁ 11. Svatava
SO 12. Pankrác
NE 13. Servák

20. TÝDEN

PO 14. bonifác
ÚT 15. Žofie
ST 16. Přemysl

ČT 17. Aneta
PÁ 18. Natáša
SO 19. Ivo
NE 20. Zbyněk

21. TÝDEN

PO 21. Monika
ÚT 22. Emil
ST 23. Vladimír
ČT 24. Jana

PÁ 25. Viola
SO 26. Filip
NE 27. Valdemar

22. TÝDEN

PO 28. Vilém
ÚT 29. Maximilián
ST 30. Ferdinand
ČT 31. Kamila

MASARYK MEMORIAL INSTITUTE INCORPORATED

450 Scarborough Golf Club Road • Toronto, On, Canada M1G 1H1 • Tel 416-439-4354 • Fax 416-439-6473

MEMBERSHIP APPLICATION

Name: _____

Address: _____

Phone: Home _____ Bus: _____ Cell: _____

What is your age group: (circle one) 20-30 30-40 40-50 50-60 over 60

I understand, that my application has to be recommended by two members of MMI and approved by the board of directors. When accepted, I agree to get acquainted with MMI by-laws and act according to them.

Date: _____ Signature: _____

NOTES:

* Yearly membership fee of \$20.00 will be payable after the application has been approved by the Board of Directors.

* If a spouse is interested in applying for a membership, please fill in a separate application.

* In accordance to the by-laws of MMI newly approved members are not eligible for membership on the Board of Directors during the first year of their membership, however, they are welcome to participate in the activities of various committees in accordance with their interest.

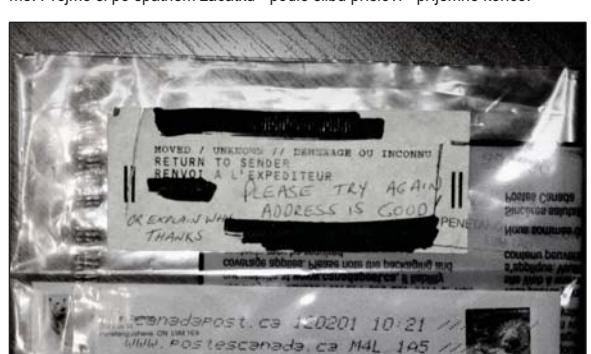
Čapkův pošták Kolbaba by se přinejmenším divil...

Přelom roku s sebou přináší vždycky více povinností s uzávěrkami, s výučtováním roku předchozího, a těm, kteří si soustředují opakované roční platby, také povinnost vyspat šeky či zkонтrolovat, jestli jsou již odeslané. Také pro administrativu Masarykova ústavu je to období prodloužených večerů nad účetními výkazy, nad šeky, kterými uhrázejí předplatitelé další rok odběru periodika Nový domov. A tak ta hromada odeslaných šeků projde posléze i našima rukama. Ale předtím poštovní halou, třídírnou a poštovní bránu. Jenže začátek roku byl v tomto směru poněkud rozpačitý: odeslatelům přicházely obálky se šeky zpátky. A na nich označení, že se adresát, který tady funguje více než 60 let, odstěhoval. Kdyby byl první duben, brala bych to jako bezbolestný zůsob, jak někoho dopálit. Poštáci to však myslí víc.

A snad aby nám to v redakci nebylo líto, i nám docházely noviny se stejným žlutým štítkem, že se adresát odstěhoval - i když po ověření zprávy byla skutečnost jiná - ten na druhé straně čekal na svoje předplacené noviny. Byl-li to něčí fór, pak vydařený nebyl. A protože byla těch napálených pěkný počet, spíše věřím tomu, že donáška zásilky na určené adresy byla pro některé poštáky (s více než dvaceti dolary na hodinu a s třídněm dovolenou) po nedávne stávce úloha nezvládnutelná. A jako důkaz této teorie se nabízí podivejte obálka se žlutým zlovným štítkem "moved", ale rukou dopísáno: "Try again, address is good" (???) a odesláno odeslateli - tak tomu už vůbec nerozumím. Naše omluva, kterou rádi našim čtenářům vznášíme, je namístě. Jen si myslím, že by měla přijít především z míst, kde se symbolem leticího složeného bílého listu s označením Canada Post. Nevíte, neuvažujete někdo o privatizaci tohoto kolosu, který sice letos ještě nedonesl poštu spolehlivě, ale spolehlivě si zorganizoval už její další zdražení.

Pan pošták Kolbaba z Pohádky poštáckého pana Čapka by se opravdu divil. A čeští vyhlášení poštáci by se za své kolegy asi začervenali...

A pokud máte, mili čtenáři, ohledně předplatného jakékoliv otázky, rádi je zodpovíme. Přejme si po špatném začátku - podle slibu příslušoví - přijemné konce.

NOVÝ DOMOV - OBJEDNÁVKA PŘEDPLATNÉHO

O Obnovení předplatného O Věk do 60 let O nad 60 let O nad 70 let

O Nový odběratel O Věk do 60 let O nad 60 let O nad 70 let

Předplatné Nového domova \$.....

Dar tiskovému fondu MMI \$ Přikládám šek na \$.....

Jméno a příjmení

Adresa

Poštovní kód..... Telefon

Email.....

Šek zašlete laskavě na: Nový domov, 450 Scarborough Golf Club Rd., Toronto M1G 1H1, ON

Roční předplatné: Kanada \$46 CAD, USA \$68 USD, ostatní \$96 USD

Za dary nad \$15 bude kanadským dárčům zaslán Charitable donation tax receipt. Děkujeme dárčům za jejich velkomyšlnost.

Info: vera.toronto@gmail.com, redakce 416.439 9557

nebo úřadovna 416.439 4354

KŘÍŽOVKA PRO VOLNOU CHVÍLI

	okolo	v kapkách stéci	doušek	název znácky poloměru	dábel	nadměrné tlusti
velké kolo						
oschnout na povrchu						
náter				osobní zájmeno		
nuklid těhot prvku				2. DIL. TAJENKY		
pražský kostel	srazit hrany	škodlivý motylek	zkratka irské litry		násep	
nalezené kamene			rozpačiti skupenství vody		vzorec oxida titanatého	
kolem				nezpevněná usazena		alžírský přístav
svinovaci závěs					šance Gogolův pseudonym	
snižený tón	ve svém bytí	1. DIL. TAJENKY			epocha osálení	
jehličnan			části fot. zápasu slavnostní síň			
rod tropických mravenců				části domu ruský souhlas		
druh sekery (nárc.)	zkratka austral. dolaru			větrník kryt motoru		jihamerický práci
potah					odveta cikán	
švédská hudební skupina				setina hektaru mongol. rolník	písečná poušt	
zkratka národní revoluční armády			lékárna (knižně)			
ukazovaci zájmeno		důkladně opatřit mazivem	zkr. kult. zařízení			
oslovovat 3. osobou plurálu		římsky 49			planetka	
druh kopule					římských 52	Pomůcka: ALOV EDNA, IEP

ŘEŠENÍ KŘÍŽOVKY Z TOHOTO ČÍSLA: STAVBA VELKÉ ČÍNSKÉ ZDI:

POTŘEBNÉ ADRESY:

Velvyslanectví ČR
251 Cooper Street
Ottawa ON K2P 0G2

tel: 613.562 3875
fax: 613.562 3878
www.mzv.cz/ottawa

Generální konzulát ČR
2 Bloor St. W. suite 1500
Toronto ON M4W 3E2

tel: 416.972 1476
fax: 416.972 6991

www.mzv.cz/toronto
toronto@embassy.mzv.cz
Úřední hodiny pro veřejnost:
pondělí - pátek 09.00 - 12.00

Nouzová telefonní linka:
001613/7942277

okolo	v kapkách stéci	osazek	název znácky poloměru	čísel	nadměrné tlusti
velké kolo	K O L E S O				
oschnout na povrchu	O K O R A T				
náter	L A K T Y				
nuklid těhot prvku	I E P V A L				
nalezené kamene	Z M A T E N I				
zkr. národní revoluční armády	T O L				
ukazovaci zájmeno	R O L E T A				
oslovovat 3. osobou plurálu	E S D O M A				
druh kopule	T I S P O L O C Á S				
pořadí	A T T A K O M I N Y				
potah	A Y D V A N				
švédská hudební skupina	P O V L A K M S T A				
zkratka národní revoluční armády	A B B A A R				
ukazovaci zájmeno	N R A A P O T E K A				
oslovovat 3. osobou plurálu	T A P R O M A Z A T				
druh kopule	O N I K A T E D N A				

DĚTSKÝ TÁBOR HOSTÝN existuje od roku 1954. Nachází se 80 km na S od Montrealu v lesích Lanauderského pohoří. Tábor vlastní pláž na jezeře Lafond. Tábor pro děti od 6 do 15 let bude mít opět jeden tří týdenní turnus:

1. - 21. července.

Cena: 350\$/1 týden, 695\$/2 týdny a 890\$/3 týdny. Za každé další dítě ze stejné rodiny je sleva 10%. Daně se neplatí. Sociálně slabé případy se řeší individuálně.

Výhody pro děti: kvalitní program, dobré jídlo a levně poplatky. Vydáváme potvrzení na daňové účely! Do tábora přijímáme i děti, které nemluví ani česky, ani slovensky. Ať si děti přivedou své kamarády či kamarádky. Hledáme placené kuchařky (možná kompenzace za pobyt dětí) a vedoucí k dětem. Přihlášky na dětský tábor a na práci jsou na internetu: www.hostyn.org. Posílejte své děti a vnučata na tábor, chcete-li udržet českou a slovenskou tradici tábora. **KONTAKTY:** Ředitel: RNDr. Josef Maxant, tel. 450-465-4844, fax: 450-923-4159, health.vifad@sympatico.ca; sekretářka: Viera Šebenová, tel: 514-385-5153, hostyn@live.com; **prezident Asociace Hostýn:** Zdeněk Nosek, tel. 514-365-8863.

Restaurant Praha na Masaryktownu

ST-ČT 17.00-22.00

tradiční česká, kanadská i eurokuchyně, svatby, obedy, příležitostná a rodinná setkání, recepce
450 Scarborough Golf Club Rd. Toronto

PÁ 17.00-23.00

SO 17.00-22.00

NE 12.00-22.00

rezervace **416.289 0283**

ČTRNÁCTIDENÍK NOVÝ DOMOV

pohoda do každého domova

objednejte na 416.439 9557

Academy of Art Canada

Traditional Drawing & Painting Instruction

Full-time Diploma, Part-time, Monthly, Workshops

Students are taught individually, at their own pace, in small groups, and may begin any time of the year.

Beginners welcome.

Visit our informative website and receive up to **25% off** your registration with this ad.

To arrange for a visit to our atelier, contact us today:

www.academyofartcanada.com

Tel 416.658.0808

UNIGLOBE® Enterprise Travel

1221 Yonge Street (at Summerhill Ave.) Toronto, M4T 1W4

Tel: **416 504 3800** Toll Free: **1 800 825 7577**

Fax: **416 968 5947**

e-mail: travel@heartofeuropeholidays.com

Hours

Monday to Friday: 9:00 AM - 5:00 PM

Saturday: 9:00 AM - 2:00 PM

For all your travel needs contact:

OUR TEAM

Blanka

Diana

Renata

Dagmar

Dana

blanka@premieregroup.com
dianab@premieregroup.com
renata@premieregroup.com

MEMBER OF:

OFFERING DIRECT SHIPPING TO PRAHA
LARGE OR SMALL
WE CAN SHIP IT ALL

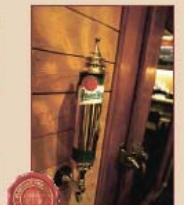
ADLI GROUP offers a variety of LOCAL and WORLDWIDE freight services.
TRUCK AIR OCEAN AND RAIL

VISIT US ONLINE AT: WWW.AD利GROUP.COM
OR CONTACT US: 1-877-363-7281
TAMARA(EXT 228) DEBBIE(EXT 224)

PRAGUE
FINE FOOD EMPORIUM

416.504.5787
638 QUEEN ST. WEST
WWW.THEPRAGUE.CA
CATERING@THEPRAGUE.CA

Pilsner Urquell

